

POLICY NEWS

ediția 2 –

iunie 2012

SERVICIILE PUBLICE MUNICIPALE: BILANȚ DE CAMPANIE LA 4 ANI DE MANDAT

**Cum au gestionat primarii municipiilor mari serviciile publice în acest mandat?
În care municipiu s-au livrat cele mai scumpe servicii populației?
Care este primarul cu cea mai bună performanță?**

Bugetele considerabile la care au ajuns primăriile municipiilor mari (în medie de 250 milioane lei/an) justifică, pe lângă alte ambiții politice, interesul candidaților din alegerile locale 2012 pentru funcțiile de primari. Managementul unui municipiu reprezintă o provocare majoră pentru orice candidat, rațiune pentru care este fundamental ca electoratul să aibă dimensiunea *reală* a evoluției/nevoilor pe care localitatea lor le are *înainte* de momentul alegerilor. Din această perspectivă, *calitatea și costurile principalelor servicii publice* administrate de municipalitate sunt printre cei mai importanți indicatori ai standardului de viață într-un municipiu. Cât de capabili au fost primarii în actualul mandat să îmbunătățească aceste servicii și cu ce costuri sunt informații fundamentale pe care cetățenii ar trebui să le cunoască înainte de a-și alege noii edili.

La nivel general însă, din faptul că nicio guvernare până în prezent nu a avut curajul să descentralizeze radical sursele de finanțare dar și atribuțiile, primăriile și primarii continuă să rămână dependenți de administrația centrală, mai ales în ce privește nevoia de a își finanța proiecte de investiții. Modul în care au fost negociate obiectivele finanțabile din fonduri structurale arată că administrația centrală și-a propus în mod deliberat să

controleze resursele în fapt destinate comunităților locale. Maniera total nedemocratică prin care s-au alocat sume din Fondul de Rezervă la dispoziția Guvernului pentru gestionarea unor servicii de către primării cu asemenea forță financiară, ne arată că a existat o complicitate între administrația locală și cea centrală în menținerea *status-quo*-ului în privința descentralizării. Deși a existat tentația și în cadrul acestui raport, analiza de față nu tratează nevoia reorganizării administrative a României și nici relația - cu efect asupra dezvoltării locale - a Consiliilor Județene cu primăriile, inclusiv cele de municipii reședință de județ, dar tema rămâne de interes prioritar și o vom relua în scurtă vreme.

Cum era și firesc, pe durata celor 4 ani din actualul mandat, organizarea în gestionarea serviciilor publice, de care răspund formal primarii a fost diferită de la o primărie la alta.

În multe dintre județele din România un singur operator colectează deșeurile de pe raza întregului județ, după cum în alte municipii au preferat să-și administreze în regie proprie serviciul de salubritate. Crearea operatorilor regionali pentru atragerea de fonduri în scopul modernizării serviciului de alimentare cu apă a fost, de asemenea, o provocare căreia

primarii i-au răspuns diferit. Pentru armonizarea acestor diferențe, apreciem că este necesară creșterea rolului structurilor asociative ale administrației locale care să acționeze ca un liant între primarii aflați în continuare în căutarea soluțiilor optime pentru gestionarea serviciilor locale. Pentru alte servicii, cum este cazul *termoficării*, este de neacceptat că nicio guvernare nu a adoptat o politică publică clară și coerentă funcție de care autoritățile locale să ia decizia încetării furnizării serviciului în sistem centralizat sau a găsirii soluției optime din punct de vedere al costurilor/calității serviciului.

Traversând o perioadă dificilă, inclusiv datorită crizei financiare de la nivel global ce afectează și România, comunitățile locale au accelerat procesul de externalizare a gestiunii serviciului către privați, de multe ori transferând și personalul propriu în cadrul acestor structuri. Criticabil este faptul că inclusiv în situațiile în care aceste terțe părți la care Consiliul Local deține majoritatea capitalului, Primăria se comportă ca și cum ar fi absolvită de orice responsabilitate privind parametrii de calitate ai serviciului. Mai grav, publicul nu are acces la informații tehnice despre furnizarea serviciilor deși aparent avem o legislație a transparenței în acest sens.

Din păcate, deși bugetele au crescut în ultimii ani autoritățile locale acceptă cu greu să comunice publicului date concrete, detaliate despre modul în care se fac investiții în domeniul serviciilor publice sau condiții specifice de furnizare a acestor servicii, prevăzute în contracte. În timp, s-au și perfecționat prin colaborarea cu case mari de avocatură care le dau argumente cu care să justifice public cum că cetățenii nu ar avea dreptul de acces la contractele semnate cu diferiți operatori privați.

Solicităm candidaților la funcția de primar, aflați actualmente în campanie electorală să își dea angajamentul că odată câștigat mandatul de Primar, vor da publicității toate contractele de concesiune a serviciilor publice, respectiv contractele conexe privind realizarea de lucrări și investiții în servicii, întrucât acestea se realizează pe bani publici.

Cetățenii au dreptul să cunoască câți bani se investesc, cât durează investiția, ce îmbunătățiri se vor aduce, ce consecințe decurg din neîndeplinirea lor.

Pe acest fond de dependență față de resursele și pârgurile autorităților centrale, primăriile au preferat să întrețină actuala stare de fapt în care ponderea veniturilor proprii nu atinge, în medie, mai mult de 30%. În acest sens, constatăm cât de populiste sunt partidele politice reprezentate în Consiliile Locale și cât de puțin este dispus primarul să explice comunității că proiectele de dezvoltare implică și contribuția comunității respective.

În continuare, analiza noastră tratează *în detaliu* situația parametrilor de calitate privind principalele servicii publice gestionate de primarii și consiliile locale ale celor 41 de primării reședință de județ din România¹, pe durata mandatului 2008 – 2012, ce se va încheia în numai câteva zile. Reamintim că toate datele folosite în analiza IPP sunt din surse oficiale, direct de la Primării sau de la Ministere².

---

¹ În analiză nu este inclus Bucureștiul, acestui subiect IPP dedicându-i un studiu distinct disponibil la <http://www.ipp.ro/pagini/pledoaria-pentru-bucure351ti-nevoia-.php>

² Toate studiile IPP privind evoluțiile în gestionarea și finanțarea serviciilor publice locale, din 2006 până în prezent sunt disponibile la www.ipp.ro

Metodologie

Analiza privind bilanțul actualului mandat a fost realizată la nivelul municipiilor reședință de județ pe baza datelor oficiale furnizate de către primăria la solicitările de informații de interes public formulate de Institutul pentru Politici Publice (IPP). Datele, aferente perioadei 2008 – 2011, se referă la calitatea și respectiv costul furnizării principalelor servicii publice locale: *alimentare cu apă și canalizare, iluminatul public, salubritate, termoficare, spații verzi, administrare străzi* precum și la *capacitatea de susținere financiară a autorităților locale*. Fiecare indicator de performanță dintre cei analizați (ex: pondere pierderi de apă în rețea, pondere pierderi energie termică în sistem, suprafața de spațiu verde/locuitor, etc.) au fost calculați pe baza datelor de la primăria. Echipa IPP a verificat ulterior eventualele inadvertențe/erori în furnizarea informațiilor cu reprezentanții primăriilor, corectându-le, acolo unde a fost cazul. Clasamentele celor mai eficiente, respectiv costisitoare primării au fost realizate luând în considerare un *indice agregat*, rezultat din media indicatorilor de performanță pentru fiecare serviciu în raport cu care a fost acordat un punctaj în ordine descrescătoare funcție de eficiența, respectiv costurile existente.

În Anexa acestei analize se poate urmări evoluția individuală a fiecărui municipiu reședință (potrivit datelor furnizate de primării) pe parcursul celor 4 ani de mandat, la nivelul celor mai relevanți indicatori de performanță măsurați anual de IPP.

De asemenea, studiul utilizează o serie de alte surse de documentare cum ar fi:

- Date statistice disponibile la Institutul Național de Statistică, folosind platforma Tempo-online; data ultimei accesări: 23 mai 2012.
- Date financiare disponibile pe site-ul Direcției pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, <http://www.dpfbf.mai.gov.ro/>, ultima accesare: 28 mai 2012
- Datele furnizate IPP de către Autoritățile de Management pentru Programele Operaționale (Dezvoltarea Capacității

Administrative, Dezvoltarea Resurselor Umane, Regional, Mediu, Creșterea Competitivității Economice) privind proiectele aprobate și contractate din fonduri structurale de la lansarea acestora până la 31 decembrie 2011.

- Hotărârile de Guvern privind alocarea unor sume din Fondul de Rezervă Bugetară la dispoziția Guvernului pentru unitățile administrativ teritoriale, în anii 2010 și 2011.
- Legislația specifică gestiunii serviciilor publice locale, Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public.
- Lista contractelor încheiate prin Sistemul Electronic de Achiziții Publice în anii 2009 și 2010 (baza de date furnizată în baza legii nr. 544/2001 de către Autoritatea de Reglementare și Monitorizare a Achizițiilor Publice)
- Raportul anual pe 2011 al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice disponibil la http://www.anrsc.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=103&Itemid=53 Ultima accesare: 22 mai 2012
- Nu în ultimul rând, articole din mass-media locală au reprezentat o sursă de informare pentru elaborarea analizei.

Observațiile privind transparența autorităților s-au bazat pe analiza documentelor puse la dispoziție anual IPP în cadrul evaluării serviciilor locale, pe atitudinea acestor autorități locale față de solicitările de date și documente respectiv pe informațiile disponibile chiar pe site-urile primăriilor.

Pentru schimbul valutar a fost luat în considerare media cursului Euro în perioada de referință, 1 euro=4,22 lei. Leul constant a fost calculat pe baza Indicilor Prețurilor de Consum, luând ca bază de referință anul 2008. În ce privește apartenența politică a primarilor, a fost luat ca punct de referință momentul alegerilor locale din 2008.

Serviciul de alimentare cu apă și canalizare la nivel urban

În jumătate din municipiile țării au crescut pierderile de apă în sistem pe durata mandatului autorităților locale care se apropie acum de final, în medie cu 10 puncte procentuale, în pofida investițiilor din fonduri externe.

3,14 mld euro din POS Mediu au fost accesați de către 37 de operatori regionali³ (din totalul de 42), ceea ce acoperă aproximativ 7,8 milioane de locuitori (951 de localități urbane și rurale).

În medie, **un proiect din POS Mediu** pentru reabilitarea și extinderea sistemului de apă are valoarea totală de **106,8 milioane euro**.

Numai 15 municipii reședință de județ au reușit să reducă pierderile de apă în rețea în perioada 2008 – 2011, în medie cu 19 puncte procentuale.

În medie, pierderile de apă în sistem au fost reduse, în perioada 2008 – 2011, cu numai 1%, numai 14 municipii aflându-se deasupra acestei valori în clasament.

Infrastructura de *apă - canal* este veche, iar autoritățile locale, în noua formulă de după alegerile locale 2012, vor trebui să facă o prioritate din reformarea acestui serviciu. Cum și sumele din bugetele investițiilor în reabilitarea și modernizarea rețelei de apă canal sunt importante, în ultimii ani, autoritățile locale au încercat să găsească soluții de organizare optimă prin crearea de *societăți comerciale* (operatori regionali) care să gestioneze rețeaua din întreg județul.

³ Până la data de 14 februarie 2012, următorii operatori regionali nu accesaseră nici un proiect prin POS Mediu: SC Aquacaraș SA Reșița, SC Apa Prod SA Deva, SC Harviz SA Miercurea Ciuc, SC Secom SA Drobeta Turnu Severin, SC Aquavas SA Vaslui

Organizare

Mai jos prezentăm cum este organizat serviciul de alimentare cu apă și canalizare la nivelul fiecărui județ respectiv fondurile europene atrase pentru modernizarea lui⁴ și procentul cu care s-au redus pierderile de apă în sistem în fiecare municipiu reședință în perioada 2008 – 2011. În Municipiile **Ploiești și Slobozia** serviciul de apă nu este asigurat de către operatori regionali cum se întâmplă în restul țării, însă acest lucru nu situează prețul serviciului peste media națională a prețurilor la apă.

⁴ Este vorba despre județele Tulcea, Giurgiu, Călărași, Cluj – Sălaj, Sibiu, Gorj, Teleorman, Olt, Brașov, Vrancea, Bistrița Năsăud, Arad, Dâmbovița, Iași, Brăila, Ilfov, Constanța – Ialomița, Alba, Buzău, Timiș, Covasna, Hunedoara, Neamț, Satu Mare, Mureș, Bihor, Prahova, Dolj, Suceava, Bacău, Galați, Botoșani, Vâlcea, Maramureș, Argeș

Gradul de acoperire al localităților cu serviciul de alimentare cu apă la nivelul operatorilor regionali de apă în 2011⁵

Nr. crt.	Județul	Denumirea operatorului care asigură serviciul de apă și canalizare	Gradul de acoperire al serviciului funcție de populația existentă în aria de operare (%)	Nr. localităților de operare (inclusiv municipiul reședință de județ)	Procentul cu care s-au redus pierderile de apă în sistem la nivelul municipiului reședință (2008 – 2011 puncte procentuale)	Valoarea fondurilor UE accesate prin POS Mediu (milioane lei)
1	Harghita	SC Harviz SA	67,89	17	-57	<i>Niciun proiect</i>
2	Tulcea	SC Aquaserv SA	96,96	4	-41	337
3	Hunedoara	SC APA PROD SA Deva	89,38	18	-37	143
4	Iași	SC APAVITAL SA Iași	41,86	163	-36	432
5	Cluj - Sălaj	SC Compania de Apă Someș SA ⁶	86,51	47	Cluj Napoca -6 Zalău -27	542 (Cluj – Sălaj) 237 (Turda – Câmpia Turzii)
6	Maramureș	SC Vital SA	81,83	10	-20	403
7	Giurgiu	SC APA Service SA Giurgiu	81,04	4	-13	215
8	Dolj	Compania de apă Oltenia SA	40,74	9	-12	489
9	Brăila	Compania de utilități Publice "Dunărea" Brăila	90,29	84	-10	316
10	Buzău	SC Compania de apă Buzău	87,5	11	-10	327
11	Galați	SC APA CANAL SA	77,69	9	-7	422
12	Mureș	SC Compania Aquaserv SA	85,81	21	-5	356
13	Alba	SC APA CTTA SA	72,62	36	-4	342
14	Covasna	SC Gospodărie Comunală SA	76,04	4	-3	282
15	Vâlcea	SC APAVIL SA	88,33	19	0	384
16	Timiș	SC Aquatim SA	88,31	40	1	377
17	Vrancea	SC CUP SA Focșani	85,32	5	2	342

⁵ Potrivit datelor disponibile în Raportul de Activitate al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru anul 2011 disponibil la http://www.anrsc.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=103&Itemid=53

⁶ SC Compania de Apă Someș SA operează în județele Cluj și Sălaj

Nr. crt.	Județul	Denumirea operatorului care asigură serviciul de apă și canalizare	Gradul de acoperire al serviciului funcție de populația existentă în aria de operare (%)	Nr. localităților de operare (inclusiv municipiul reședință de județ)	Procentul cu care s-au redus pierderile de apă în sistem la nivelul municipiului reședință (2008 – 2011 puncte procentuale)	Valoarea fondurilor UE accesate prin POS Mediu (milioane lei)
18	Prahova	SC Apa Nova Ploiești SRL	100	Numai în municipiul Ploiești, nu este operator regional	2	476 (SC Hidro Prahova SA)
19	Vaslui	SC AQUAVAS SA	66,49	3	2	<i>Niciun proiect</i>
20	Bihor	SC Compania de Apă Oradea SA	91,46	9	3	261
21	Neamț	APA SERV SA Neamț	74,69	26	3	359
22	Ialomița	SC URBAN SA	NA	Numai în municipiul Slobozia, nu este operator regional	5	<i>Proiect prin SC RAJA SA</i>
23	Ilfov	SC Apa Canal SA	29,35	5	6	238
24	Arad	SC Compania de Apă Arad SA	73,3	48	7	442
25	Gorj	SC APAREGIO Gorj SA	88,63	5	8	264
26	Suceava	SC ACET SA	71,42	8	9	378
27	Bacău	SC Compania de Apă Bacău SA	96,86	19	10	386
28	Sibiu	SC Apa Canal SA Sibiu	80,76	10	10	262
29	Satu Mare	SC APASERV Satu Mare SA	82,29	23	10	340
30	Argeș	SC APA Canal 2000 SA Pitești	93,14	9	11	325
31	Dâmbovița	SC Compania de Apă Dâmbovița SA	65,7	32	12	448
32	Mehedinți	SC SECOM SA	92,1	10	13	<i>Niciun proiect</i>
33	Olt	SC Compania de Apă Olt SA	63,08	7	20	245
34	Caraș Severin	SC Aquacaraș SA	86,8	8	30	<i>Niciun proiect</i>
35	Călărași	SC Ecoaqua SA	71,64	6	39	303
36	Bistrița Năsăud	SC Aquabis SA	59,85	27	NA	265

Nr. crt.	Județul	Denumirea operatorului care asigură serviciul de apă și canalizare	Gradul de acoperire al serviciului funcție de populația existentă în aria de operare (%)	Nr. localităților de operare (inclusiv municipiul reședință de județ)	Procentul cu care s-au redus pierderile de apă în sistem la nivelul municipiului reședință (2008 – 2011 puncte procentuale)	Valoarea fondurilor UE accesate prin POS Mediu (milioane lei)
37	Botoșani	SC Nova Apaserv SA Botoșani	49,85	84	NA	343
38	Brașov	SC Compania Apa Brașov SA	94,8	12	NA	607 (Brașov) 322 (Sibiu – Brașov)
39	Constanța	SC RAJA SA ⁷	90,92	93	NA	617 (Constanța – Ialomița) 96 (Eforie Sud)
40	Teleorman	SC APA Serv SA	67,8	5	NA	350

⁷ SC RAJA Constanța SA operează atât în județul Constanța cât și în județele Ialomița, Ilfov, Dâmbovița și Călărași

Finanțare

Bugetul local s-a dovedit insuficient pentru modernizarea acestui serviciu astfel că autoritățile locale, după caz Primăria reședință de județ sau Consiliul Județean, au fost în situația de a atrage finanțări externe pentru acest serviciu. Acest lucru mai ales în condițiile în care Uniunea Europeană și România negociaseră cu ani în urmă alocarea celei mai mari părți (60%) din Programul Operațional Sectorial de Mediu (4,5 mld euro) pentru reabilitarea rețelelor de apă canal din plan local. Proiectele mari de infrastructură, care acoperă mai multe localități la nivel regional/județean și care aduceau o contribuție importantă la conformarea cu standardele europene de mediu au avut prioritate în alocarea fondurilor. Ca obiective, s-a avut în vedere atât creșterea eficienței costurilor de investiții (prin realizarea de economii la scară), cât și a costurilor de operare a obiectivelor de investiții nou create. *Aplicanții eligibili pentru astfel de proiecte au fost Companiile Regionale de Apă, ceea ce înseamnă că dincolo de inițiativa proprie, și fondurile europene au orientat modul de organizare a gestiunii serviciului în ultimii ani.*

Rezultate la final de mandat

Uimitor este cazul municipiilor care, deși au beneficiat de proiecte de reabilitare a rețelei de apă, înregistrează încă *mari pierderi în sistem (Municipiul Călărași – 39%, Slatina 20%, Târgoviște – 12%)*. Explicația reprezentanților primăriilor a fost legată de lucrările din cadrul proiectelor ISPA care au început și sunt în derulare în municipii și care au provocat creșterea pierderilor. Ne așteptăm însă ca în anii următori să fie vizibile rezultatele proiectelor aflate încă în implementare din ISPA sau POS Mediu.

Există totodată și situații în care municipii ce nu au beneficiat de proiecte din fondurile de mediu au reușit totuși să ridice parametrii de calitate ai serviciului de apă prin reducerea pierderilor în sistem și încă într-un mod considerabil. Este cazul Municipiului Miercurea Ciuc (-57%), urmat de Tulcea (-41%), Deva (-37%), Iași (-36%), Zalău (-27%).

În medie, **pierderile de apă în sistem au fost reduse, în perioada 2008 – 2011, cu numai 1%**, 14 municipii aflându-se deasupra acestei valori în clasament (Miercurea Ciuc, Tulcea, Deva, Iași, etc.)

Gradul de încasare al facturilor emise pentru beneficiarii serviciului constituie un alt indicator al posibilității de dezvoltare a serviciului cu fondurile disponibile. Astfel, în medie, un municipiu colectează aproximativ 8,76 milioane euro într-un an pentru acest serviciu, majoritatea municipiilor aflându-se peste această medie.

Gradul de încasare a facturilor emise într-un an pentru serviciul de apă și canalizare

Municipii	Grad încasare facturi % 2011	Situația față de anul 2008
Cluj Napoca	120%	
Zalău	119%	
Râmnicu Vâlcea	107%	
Deva	105%	
Tulcea	102%	
Târgoviște	102%	NA
Slatina	100%	
Bistrița	100%	NA
Vaslui	100%	
Arad	99%	
Piatra Neamț	99%	
Miercurea Ciuc	99%	
Ploiești	99%	
Suceava	99%	
Iași	99%	
Sibiu	99%	
Slobozia	98%	
Târgu Mureș	97%	
Buzău	97%	
Sfântu Gheorghe	96%	
Galați	95%	
Baia Mare	95%	
Focșani	94%	
Bacău	94%	
Reșița	93%	
Brăila	92%	
Alexandria	90%	NA
Buftea	89%	
Giurgiu	89%	
Pitești	89%	
Alba Iulia	89%	
Oradea	89%	
Timișoara	86%	
Botoșani	83%	NA
Călărași	81%	
Satu Mare	80%	
Drobeta Turnu Severin	77%	NA
Craiova	66%	
Târgu Jiu	57%	

Serviciul de termoficare

În jumătate din municipiile reședință de județ **au crescut pierderile de energie în rețea în 2011 față de 2008, în medie cu 11 puncte procentuale.**

La finalul anului 2011, **6 municipii mari alături de orașul Buftea renunțaseră la serviciul centralizat de termoficare**, cifra municipiilor mari în care nu mai există sistem centralizat ajungând în prezent la 7.

Doar 7 municipalități (Iași, Bacău, Botoșani, Timișoara, Focșani, Oradea, Râmnicu Vâlcea⁸) au accesat fonduri prin **POS Mediu** (în valoare totală de **193,6 milioane euro**) pentru reabilitarea sistemului de termoficare urbană în scopul conformării la legislația de mediu.

În medie, **un proiect din POS Mediu** pentru termoficare a avut valoarea de **56 milioane euro** (valoare totală proiect).

Numai 9 municipalități din cele 34 cu sisteme de încălzire centralizată au reușit să reducă pierderile de energie termică în sistem în perioada 2008 – 2011, în medie cu 5 puncte procentuale.

Mai degrabă dezinteresate de fondurile europene la dispoziția lor, în 2009, 2010 și 2011 autoritățile locale au luptat să li se aloce bani din Fondul de Rezervă la dispoziția Guvernului. S-au alocat nu mai puțin de **117,8 milioane euro** pentru achitarea obligațiilor către furnizorii de energie termică respectiv pentru susținerea prețului energiei termice livrate populației.

Municipiile cu cele mai puține gospodării încă racordate la sistemul centralizat sunt Alba Iulia, Baia Mare și Călărași, Călărașii numărându-se de altfel și printre municipiile cu cele mai mari pierderi de energie termică în rețea (44%).

Cei mai mulți bani (din Fondul de Rezervă la dispoziția Guvernului și din POS Mediu) au fost investiți, până în prezent, în eficientizarea

⁸ Prin Consiliul Județean Vâlcea

sistemului de încălzire centralizat din Municipiul Oradea (45 milioane euro), urmat de Municipiul Bacău (36,6 milioane euro), Vâlcea⁹ (35,4 milioane euro), Iași (34 milioane euro), Timișoara (31 milioane euro).

La un bilanț de sfârșit de mandat constatăm că cea mai mare subvenție pe gigacalorie au primit-o în intervalul 2008 - 2011 municipiile conduse de primari ai PDL. De asemenea, din fondul de rezervă la dispoziția Guvernului, primarii PDL ai municipiilor mari au primit cei mai mulți bani pentru susținerea CET-ului, urmați de cei ai PNL și PSD.

Organizare

Nu există serviciu mai haotic gestionat la nivel național cum este cel de termoficare. Câțiva primari au luat deja decizia curajoasă, din punctul nostru de vedere, de a întrerupe furnizarea de energie în sistem centralizat, lăsând în unele cazuri sprijinind populația să își monteze centrale de apartament.

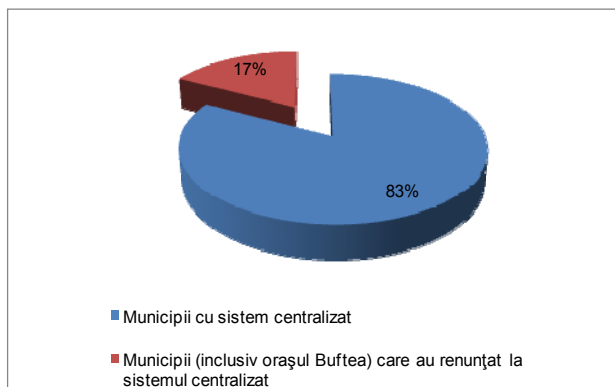
Mai jos lista municipiilor reședință de județ¹⁰ în care nu mai există sistem de încălzire centralizat:

Municipiul	Anul în care a fost sistat serviciul centralizat de încălzire
Bistrița	2007
Satu Mare	2002
Sfântu Gheorghe	2008
Slatina	2002
Slobozia	2005
Târgu Jiu	2004

La nivelul tuturor municipiilor reședință de județ, situația debranșării de la CET se prezintă ca în graficul următor:

⁹ Prin Consiliul Județean Vâlcea

¹⁰ La care se adaugă și orașul Buftea, reședința județului Ilfov, care a renunțat din 2005 la serviciul centralizat de termoficare

Principala răspundere o poartă, în opinia IPP, Guvernul României (toate Guvernele de până acum) întrucât nu s-a luat o decizie fermă, în pofida solicitărilor publice¹¹, din care să se înțeleagă clar dacă statul continuă să susțină (direct sau indirect) cu fonduri sistemul de încălzire centralizat sau nu. Practic, în timp ce 7 primării, așa cum am arătat mai sus, și-au asumat riscul pierderii unui capital electoral prin întreruperea alimentării cu energie în sistem centralizat și determinarea cetățenilor să își monteze centrale de apartament suportând costuri importante, Guvernul nu numai că le tolerează, dar le ajută financiar pe cele falimentare care au rămas cu numai câteva zeci, cel mult sute de apartamente branșate la centralele publice.

Potrivit raportului ANRSC¹² pe anul 2011, în perioada mai 2007 – decembrie 2011 se constată că numărul de apartamente debranșate a evoluat an de an cu un număr de apartamente din ce în ce mai mic, însă în anul 2010 numărul de apartamente debranșate ajungea la **59.035**, cu 81,2% mai multe decât în anul 2009, iar în anul 2011 la **70.432** apartamente debranșate, cu 19,3% mai multe. Ca atare, debranșările beneficiarilor de la sistemele centralizate de alimentare cu energie termică au condus la funcționarea

¹¹ Inclusiv a IPP care printr-o scrisoare publică disponibilă la <http://www.ipp.ro/pagini/guvernul-r259spunde-pentru-gaura-neag.php>, solicita Guvernului condus de Emil Boc să prezinte soluții viabile, eficiente bugetar dar și sustenabile în sprijinul populației, pentru a rezolva criza acută a serviciului de termoficare.

¹² ANRSC - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice.

operatorilor în condiții de ineficiență economică, pierderile de energie termică fiind acoperite cu eforturi bugetare din ce în ce mai mari.

Finanțare

Conform oportunităților puse la dispoziție de Guvern, în urma negocierii cu Comisia Europeană, unele municipii¹³ puteau accesa fonduri prin POS Mediu pentru reducerea poluării CET-urilor care le intră în responsabilitate.

6 municipii, anume Iași, Bacău, Botoșani, Timișoara, Focșani, Oradea și CJ Vâlcea au și făcut acest lucru depunând proiecte la POS Mediu pentru reducerea poluării CET-urilor. Înțelegem din faptul că aceste proiecte au fost eligibile faptul că Guvernul este de acord să se facă investiții la CET-urile din aceste localități, în ciuda tot mai deselor debranșări ale populației.

Mai jos este redată situația fondurilor accesate de cele 7 autorități locale per gospodărie.

Municipiul	Valoare proiect prin POS Mediu (fonduri UE mii lei)	Fonduri alocate per gospodărie racordată (lei)
Oradea	158.693	2471
Bacău	138.206	7442
Iași	126.639	2569
CJ Vâlcea	122.328	4201
Timișoara	118.666	1520
Botoșani	77.865	6143
Focșani	74.607	4255

Un alt program operațional, anume cel de Competitivitate Economică, oferă primarilor ce

¹³ 15 CET-uri au fost eligibile și anume: CET Arad, CET Bacău, Termica Botoșani, CET Brașov, CET Brăila, ENET Focșani, Uzina Termoelectrică Giurgiu, CET Iași, Electrocentrale Oradea, CET Govora, Energoterm Reșița, Termica Suceava, Colterm Timișoara, Calor Serv Turnu Măgurele, Uzina Electrică Zalău, sursa: <http://www.fonduri-structurale.ro/detaliu.aspx?t=Stiri&eID=2142>

gestionează CET-uri posibilitatea să depună proiecte pentru **eficientizarea energetică a acestora**. Surpriză - din acest punct de vedere! **Niciun proiect depus/câștigat**. Cu alte cuvinte nici măcar unul din cei 7 primari de mai sus nu a fost interesat să eficientizeze CETul, spre binele populației.

Nu în ultimul rând, CET-urile locale au fost susținute, mai ales în ultimii ani, și prin Fondul de Rezervă la dispoziția Guvernului alocându-se bani pentru achitarea datoriilor către furnizorii de energie termică¹⁴, pentru asigurarea sumelor necesare plăților potrivit prevederilor art. 4 alin. (4) din OG nr. 36/2006 privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate¹⁵ precum și pentru compensarea costurilor generate de obligația de prestare a serviciului public de producere, transport și distribuție a energiei termice în sistem centralizat către populație, pentru asigurarea continuității acestui serviciu¹⁶. În tabelul de mai jos, este redată situația fondurilor utilizate de fiecare municipalitate pentru serviciul de termoficare centralizat, respectiv valorile a 2 indicatori de calitate-cost privind acest serviciu: *pierderile de energie termică în rețea și prețul plătit de consumatori pentru Gcal*.

---

¹⁴ În anul 2011, prin HG 1086/2011, valoarea totală 314.700 mii lei

¹⁵ În anul 2010 prin HG 1375/2010, valoare totală 37.178 mii lei

¹⁶ În anul 2009 prin HG 1218/2009, valoare totală 160.000 mii lei din care 145.000 mii lei către municipiile reședință de județ

Municipii	Pierderi de energie termică în rețea în 2011 ¹⁷ (%)	Pierderi de energie termică în rețea față de 2008	Prețul Gcal în 2011 (lei)	Gospodăriile racordate la rețeaua de termoficare (%)	Fond de Rezervă (mii lei)	POS Mediu (mii lei)	Total fonduri pentru CET (mii lei)
Alba Iulia	0,00%	↔	129,64	0,12%	0	0	0
Baia Mare	0,00%	↔	238,4	1,69%	0	0	0
Sibiu	0,00%	↔	265,34	NA	0	0	0
Buzău	13,73%	↓	149,39	40,47%	4.390	0	4.390
Tulcea	14,36%	↓	150	35,28%	3.372	0	3.372
Timișoara	19,75%	↑	252,17	NA	12.877	118.666	131.543
Miercurea Ciuc	22,25%	↑	299	40,85%	2.003	0	2.003
Craiova	23,38%	↑	245	63,00%	19.283	0	19.283
Ploiești	23,59%	↓	160	94,50%	7.500	0	7.500
Piatra Neamț	24,72%	↑	298,5	NA	2.317	0	2.317
Cluj Napoca	27,45%	↑	NA	NA	12.600	0	12.600
Râmnicu Vâlcea	30,11%	↓	138,73	NA	27.253	122.328	149.581
Focșani	31,61%	↑	203,2	59,60%	5.859	74.607	80.466
Giurgiu	33,48%	↑	314,27	94,28%	5.324	0	5.324
Arad	33,53%	↓	307,43	49,87%	57.662	0	57.662
Iași	34,00%	↑	265	NA	16.854	126.639	143.493
Oradea	34,38%	↑	235,52	NA	33.066	158.693	191.759
Zalău	34,45%	↑	170	NA	0	0	0
Pitești	34,48%	↓	245	50,60%	2.000	0	2.000
Suceava	38,44%	↓	185,48	69,40%	15.370	0	15.370
Vaslui	38,45%	↓	180	NA	400	0	400
Târgu Mureș	41,69%	↑	231	NA	9.900	0	9.900
Botoșani	42,00%	↓	180	NA	12.000	77.865	89.865
Brăila	43,56%	↑	274,46	12,52%	10.967	0	10.967
Călărași	44,00%	↑	212,77	3,83%	700	0	700
Bacău	45,35%	↑	154,84	32,23%	16.141	138.206	154.347
Deva	49,79%	↑	174,17	27,39%	11.825	0	11.825
Brașov	53,00%	↑	191,73	NA	73.189	0	73.189
Reșița	53,26%	↑	250	13,53%	8.300	0	8.300
Târgoviște	54,41%	↑	427,48	NA	11.500	0	11.500
Constanța	NA	NA	NA	NA	31.207	0	31.207
Drobeta Turnu Severin	NA	NA	188,36	NA	5.579	0	5.579
Galați	NA	NA	247,73	68,00%	500	0	500
Alexandria	NA	NA	334,97	NA	2.363	0	2.363

¹⁷ Acolo unde datele pe 2011 au fost indisponibile, s-a folosit ca referință valoarea din anul 2010

În acest moment, locuitorii municipiilor Târgoviște (427 lei), Giurgiu (314 lei), Arad (307 lei), Miercurea Ciuc (299 lei), Piatra Neamț (298 lei) plătesc cel mai mult pentru energia termică consumată. Totodată, în municipiile Giurgiu, Arad, Târgoviște pierderile de energie termică în rețea depășesc 30%. Cei mai mulți bani din Fondul de Rezervă au mers către Brașov, Arad, Oradea și Constanța. Prin urmare, CET-urile susținute financiar prin diverse surse au obținut, în mod artificial ci nu pe baza propriei eficiențe, un preț mai mic pentru consumatori.

Sistemul de termoficare este în continuare substanțial subvenționat de la bugetul de stat și/sau bugetele locale. În primăvara anului 2011, Statul Român se angajase în fața FMI că va elimina subvenția de la bugetul de stat pentru energia termică iar consecința era creșterea facturilor pentru consumatorii casnici proporțional cu (in)capacitatea primarilor de a susține de la bugetul local acest serviciu.

Teoretic, acordarea subvenției a fost legată de nivelul veniturilor consumatorilor, însă în realitate, primăriile au făcut tot posibilul pentru a menține subvenția pentru toți cetățenii, continuând astfel finanțarea unui sistem falimentar de încălzire din toate punctele de vedere. Cu atât mai mult, în municipiile cu doar câteva sute de apartamente branșate încă la sistemul centralizat, povara pe umerii administrației locale a fost cu atât mai mare, iar locuitorii debranșați au ajuns să contribuie indirect la plata energiei termice pentru ceilalți.

La final de mandat, cea mai mare subvenție ajungea până la 404 lei/gcal în municipiul Alba Iulia, urmată de 367 lei/gcal în municipiul Zalău sau 250 lei/gcal în Vaslui. Cea mai mică subvenție au primit-o locuitorii municipiilor Sibiu (21 lei/gcal), Drobeta Turnu Severin (28 lei/gcal) sau Giurgiu (35 lei/gcal). În Baia Mare nu s-a acordat nicio subvenție pentru că în sistemul centralizat au rămas foarte puțini abonați la CET (755 apartamente), după cum au menționat reprezentanții primăriei.

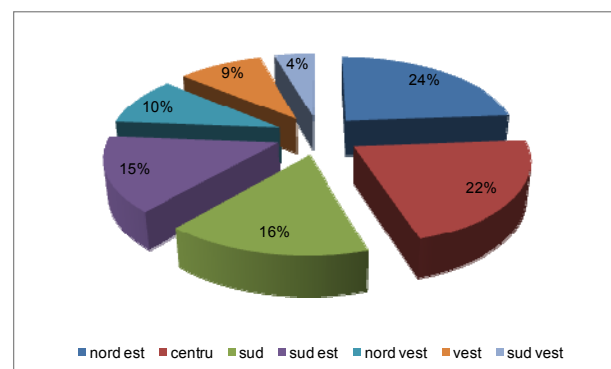
La un bilanț de sfârșit de mandat constatăm că cea mai mare subvenție pe gigacalorie au primit-o municipiile conduse de primari ai PDL. De asemenea, din fondul de rezervă la dispoziția Guvernului, primarii PDL ai municipiilor mari au primit cei mai mulți bani pentru susținerea CET-urilor, urmați de cei ai PSD și PNL.

Distribuția politică¹⁸ a municipiilor care au subvenționat serviciul de termoficare în 2011

Partidul	Cea mai mare subvenție primită de un municipiu (lei/Gcal)	Valoarea totală a subvențiilor acordate municipiilor pe Gcal (lei/Gcal)
PDL	404,17	1850,67
PSD	250	1143,19
PNL	367	749,37
INDEP	181	181
UDMR	94	94

Ca și distribuție regională, cea mai mare subvenție pe gigacalorie a fost acordată în mod aproximativ egal regiunilor nord – est și centru, partea de sud vest și vest a țării primind cele mai mici sume.

Distribuția regională a subvenției pe gigacalorie la nivelul țării

¹⁸ A fost luată în considerare culoarea politică a primarilor în funcție potrivit alegerilor locale din 2008.

Rezultate la final de mandat

Așa cum arată datele disponibile, numai câteva municipii au reușit să reducă efectiv pierderile de energie termică în rețea (Vaslui, Ploiești, Buzău sau Pitești), alte 3 municipii declarând că nu au înregistrat pierderi perioada 2008 – 2011 și anume Alba Iulia, Baia Mare, Sibiu.

Cele mai mari creșteri ale pierderilor se înregistrează în municipiile Călărași, Piatra Neamț, Târgu Mureș. Media este de 5% în sensul creșterii pierderilor de energie termică și nu a reducerii acestora.

Serviciul de salubritate

Cele mai multe deșuri colectate selectiv la nivelul municipalităților au fost, la nivelul anului 2011, în Zalău (37%), Brașov (26%), Suceava (19%), Târgu Mureș (17%).

Numai 10 municipii declară un procent al colectării selective mai mare de 5% iar în alte 12 municipii cantitățile de deșuri colectate selectiv sunt între 0,1 – 1%.

În medie, municipiile colectează selectiv numai 5% din cantitatea totală de deșuri iar față de 2009¹⁹ creșterea medie este de numai 1 punct procentual.

Media valorii totale a unui proiect pentru dezvoltarea sistemului integrat de deșuri este **de 34,87 milioane euro**.

Valoarea totală²⁰ a proiectelor cu finanțare europeană contractate până la finalul anului 2011 pentru sisteme integrate de management al deșeurilor este de 445,5 milioane euro.

Cea mai mare investiție pe cap de locuitor din POS Mediu a fost în județul Sălaj (407 lei/locuitor), la nivelul municipiului Zalău având și cea mai mare pondere a deșeurilor colectate selectiv.

Marile orașe din România au avansat mult în acest mandat în ce privește curățenia (numărul contractelor cu populația, agenți economici sau instituții publice a crescut în medie cu 15%), provocările lor actuale, în raport și cu standardele europene pe care trebuie să le respectăm ca țară, fiind: colectarea selectivă, valorificarea deșeurilor colectate selectiv în funcție de țintele impuse de Comisia Europeană și dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor. Cum efectele modernizării serviciului se văd mai ușor de către electorat, primarii au făcut și investiții în acest domeniu.

¹⁹ Datele disponibile pentru analiza IPP

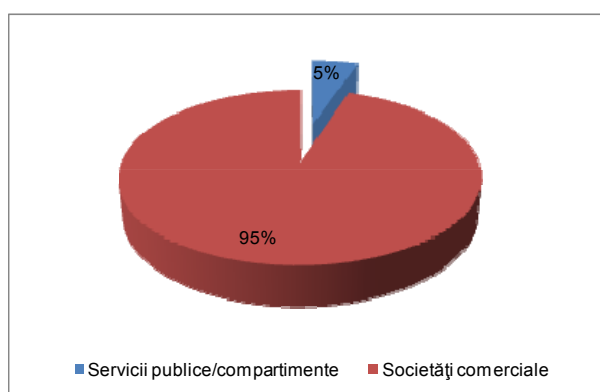
²⁰ Contribuția UE

Organizare

Majoritatea covârșitoare a municipiilor reședință de județ au concesionat serviciul unor operatori privați²¹.

La nivelul municipiilor reședință de județ, au mai rămas 2 municipii în care serviciul de salubritate este organizat diferit, respectiv: Giurgiu – serviciul este în gestiune proprie, prin Administrarea Domeniului Public și Privat respectiv Târgoviște – unde serviciul este organizat la nivelul întregului județ.

Restul municipiilor au concesionat serviciul către o societate privată, după cum arătăm în graficul de mai jos.

La nivelul țării se remarcă tendința de extindere a marilor operatori din mediul urban, societăți comerciale cu capital privat și la nivel județean, prin contracte încheiate cu celelalte unități administrativ-teritoriale din județ. Mai jos principalii operatori din domeniu deja prezenți în contractele cu autorități locale din țară²²:

²¹ Potrivit datelor ANRSC, la nivelul localităților urbane, structura celor 227 de operatori/prestatori se prezintă astfel: 172 sunt societăți comerciale, 53 sunt servicii publice/compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului sau al consiliilor județean și 2 regii autonome. Față de anul 2010, se poate observa o scădere a numărului de servicii publice/compartimente funcționale organizate în structura aparatului de specialitate al primarului respectiv creșterea numărului de societăți comerciale, în special a celor cu capital de stat.

²² Potrivit raportului ANRSC 2011

➤ În general în județele în care s-au înființat:

- S.C. Retim Ecologic S.A. Timișoara pentru județul Timiș;
- S.C. RER Ecologic Service Buzău S.R.L pentru județul Buzău;
- S.C. Soma S.R.L. Bacău pentru județul Bacău;
- S.C. Rossal S.R.L. Roman pentru județul Neamț;
- S.C. Ave Huron S.R.L. pentru Harghita;
- S.C. Salprest Alba Iulia în județul Alba;
- S.C. AVE Bihor S.R.L Oradea pentru județul Bihor;
- S.C Salubriserv S.A. Târgu-Mureș pentru județul Mureș;
- S.C Grup Salubritate Urbana S.A. pentru județul Vâlcea;
- S.C. Urban S.A. Râmnicu-Vâlcea în Vâlcea,

➤ la nivelul altor regiuni de dezvoltare, precum:

- S.C. Compania Romprest S.A București operează și în județele Galați, Buzău, Ilfov, Prahova, Tulcea;
- S.C Rosal Grup S.A. București este prezent și în județele Suceava, Maramureș, Prahova, Cluj, Ilfov, Dolj ;
- S.C. Compania Brantner Servicii Ecologice S.A Cluj și în județele Mehedinți, Timiș, Neamț;
- S.C. Retim Ecologic Timișoara S.A. lucrează și în județele Hunedoara, Dolj;
- S.C. Urban S.A. Râmnicu-Vâlcea și în județele Prahova, Brașov, Ilfov, Ialomița, Călărași, Giurgiu dar și în București.

Finanțare

Cel mai mare buget pentru acest serviciu îl alocă Municipiul Iași (43.518,06 mii lei reprezentând 8,6% din întreg bugetul pe anul 2011). Pentru acest serviciu, în general sumele sunt în creștere de la un an la altul. Gradul de încasare a facturilor de către operatorii de salubritate depășește, în general, 80%.

Situația sumelor încasate de operatorii de salubritate la nivelul municipiilor

Municipii	Denumire operator	Valoare facturi emise 2011 (mii lei)	Valoare facturi încasate 2011 (mii lei)	Grad încasare facturi %	Populație
Alba Iulia	SC Salprest SRL	5505,28	5505,28	100%	68570
Alexandria	ALEXSAL PREST SA	1819	1736	95%	49259
Arad	SC Polaris M Holding SRL	10992,19	10992,19	100%	164665
Bacău	na	13957,09		0%	175546
Baia Mare	SC DRUSAL SA	4484,78	4190,11	93%	138182
Bistrița	SC Urbana SA Bistrița	na	Na	na	84848
Botoșani	SC Urban Serv BT SA	na	Na	na	114953
Brașov	SC URBAN SA, SC COMPREST SA	38981	31836	82%	276914
Brăila	SC RER Ecologic Service SRL, SC ECO SA, SC Braicata SRL	4996,96	4996,96	100%	210245
Buzău	RER Ecologic Service Buzău	25936,84	25863,71	100%	131377
Călărași	SC Urban SA	11770,48	11424,78	97%	73005
Cluj Napoca	SC Rosal Grup SA, SC Brantner Veres SA, SC Brantner Servicii Ecologic SA	na	Na	na	305636
Constanța	SC Polaris M Holding SRL	na	Na	na	301221
Craiova	SC Salubritate Craiova SRL	41407	34228	83%	298740
Deva	SC Salubritate SA Deva	5965	6275	105%	66178
Drobeta Turnu Severin	SC Brantner Servicii Ecologice	18240	14240	78%	105739
Focșani	SC Cup Salubritate SRL	12195	11277	92%	98045
Galați	SP Ecosal Galați	19390	18420	95%	290593
Giurgiu	SC ADPP Giurgiu SA	3041,06	3041,06	100%	67510
Iași	SC Salubris SA	44367,75	43518,06	98%	309631
Miercurea Ciuc	SC AVE HURON SRL	920	920	100%	41410
Oradea	SC RER Ecologic Service Oradea SA	11552,87	10682,75	92%	204625

Piatra Neamț	SC Brantner Servicii Ecologice SA	10849	8433	78%	106611
Pitești	SC Salubritate 2000 SA	14572,7	11948,75	82%	166594
Ploiești	SC Rosal Grup SA	2748,66	2480,19	90%	227194
Râmnicu Vâlcea	SC URBAN SA, Piețe Prest SA	7667,907	6211	81%	110731
Reșița	SC Brantner Servicii Ecologice SA	7290,36	5011,14	69%	82458
Satu Mare	SC Florisal SA Satu Mare	7794,67	7794,67	100%	111877
Sfântu Gheorghe	SC TEGA SA	10457,28	9301,4	89%	61341
Sibiu	SC Schuster & Co Ecologic SRL	4419	4419	100%	154220
Slatina	SC Salubris SA	4128,11	4017,146	97%	77108
Slobozia	SC Servicii Comunale SRL Slobozia	4519,99	4264,37	94%	51778
Suceava	SC Rosal Grup SA	6328	6328	100%	107317
Târgoviște	Direcția de Salubritate	Na	6629	na	88119
Târgu Jiu	SC POLARIS M Holding SRL	3772,01	3170,35	84%	96396
Târgu Mureș	SC Salubriserv SA Tg Mureș	15828	15512	98%	143939
Timișoara	SC Retim Ecologic Service SA	9243,03	8369,5	91%	311428
Tulcea	SC Servicii Publice SA	5639,34	5624,72	100%	90553
Vaslui	SC GOSCOM VASLUI SA	4218,39	4136,64	98%	69880
Zalău	Citadin Zalău SRL, Ave Sălaj Ecoserv SRL	1515,6	1515,6	100%	64035

Pe lângă gestionarea curățeniei zilnice în orașe, care intră în atribuțiile primăriilor, acestea trebuie să dezvolte sisteme integrate de management a deșeurilor (colectare selectivă, depozitare, sortare etc.). Suma totală alocată din fonduri europene nerambursabile (POS Mediu) pentru astfel de proiecte este de 792,8 milioane Euro (contribuția UE). Până acum s-au cheltuit 445,5 milioane euro (56%). Așa a negociat Guvernul care era în funcție înaintea începerii actualului exercițiu financiar al UE și

considerăm că nu a negociat luând în considerare, în mod realist, interesul local pentru astfel de proiecte. Ne întrebăm cum se pregătesc autoritățile pentru situația probabilă a necheltuirii sumelor alocate din lipsa de interes a autorităților locale, în condițiile în care, în perioada următoare, până în 2020, România are de atins ținte clare în privința colectării selective și a valorificării deșeurilor colectate selectiv.

Pe de altă parte, în ceea ce privește depozitarea, recentul raport ANRSC punctează faptul că în conformitate cu H.G. 349/2005, la data de 31.12.2011, existau un număr de 70 *depozite neconforme urbane* care se vor închide etapizat până în anul 2017, conform angajamentelor asumate cu Uniunea Europeană, astfel:

- 21 de depozite în 2012
- 3 depozite în 2013
- 4 depozite în 2014
- 7 depozite în 2015
- 9 depozite în 2016
- 26 depozite în 2017.

La nivelul următoarelor județe au fost atrase fonduri din POS Mediu pentru a realiza sistemul integrat de management al deșeurilor iar investiția/locuitor poate fi urmărită în tabelul de mai jos:

Județul	Fonduri europene atrase (mil lei)	Populația județului	Investiția/loc (lei)
Sălaj	98	241014	407
Bistrița Năsăud	113	317247	356
Covasna	75	222434	337
Călărași	103	311898	330
Giurgiu	83	280125	296
Vrancea	114	389679	293
Botoșani	106	447107	237
Cluj	160	691048	232
Mureș	131	580228	226
Vaslui	98	449524	218
Suceava	151	708433	213
Olt	95	462734	205
Arad	90	454922	198
Neamț	104	562122	185
Timiș	122	679695	179
Sibiu	66	425322	155
Bacău	110	714641	154
Argeș	61	639157	95

Rezultate la final de mandat

Deși ne angajasem ca și țară membră UE să organizăm cât mai bine activitatea de management integrat al deșeurilor – de la etapa de colectare selectivă, depozitare și valorificare a deșeurilor colectate selectiv – cu ținte clare stabilite la nivel european, astăzi²³ numai 18 județe implementează asemenea proiecte, anume: Bistrița Năsăud, Vrancea, Giurgiu, Arad, Sibiu, Mureș, Covasna, Sălaj, Botoșani, Neamț, Bacău, Suceava, Vaslui, Olt, Călărași, Argeș, Cluj, Timiș.

Pentru anul 2011 ținta de valorificare prin *reciclare* a deșeurilor a fost de 46%, la nivelul autorităților locale colectându-se de fapt, în medie 5% (cifra este în scădere față de 2010 când era de 6%!)²⁴. Situația arată fără dubiu cât de mare este distanța dintre lege și punerea ei în aplicare în România, în condițiile în care nici măcar instituțiile publice nu colectează. Un studiu al IPP din aprilie 2011 arăta că, la acel moment, erau încă instituții care nu încheiaseră un acord/act adițional/contract pentru colectarea selectivă a deșeurilor sau altele nu desemnaseră nici măcar persoana responsabilă cu colectarea selectivă. De asemenea, foarte importantă este menționarea expresă în lege a obligației instituțiilor de a încheia un contract de ridicare a deșeurilor colectate selectiv numai cu operatorii care asigură fie direct reciclarea/valorificarea deșeurilor, fie indirect, transportând deșeurile la un operator de reciclare/valorificare a deșeurilor.

Potrivit ANRSC, colectarea selectivă se realizează în cea mai mare parte în municipiile și orașele mari și în principal de la agenți economici, prin programe pilot organizate de către operatori și autoritățile publice locale, puncte de colectare amplasate pe domeniul public și într-o mică măsură de la persoane fizice și instituții publice. Frațiile din deșeurile municipale care se colectează selectiv sunt

²³ La sfârșitul anului 2011

²⁴ Acest lucru în condițiile în care în 2010 se aproba chiar legea nr. 132/2010 privind colectarea selectivă a deșeurilor la nivelul instituțiilor publice.

reprezentate, în principal, de PET-uri/plastic și hârtie/carton.

În 2011, numai 9 municipii declară un procent al colectării selective mai mare de 5% anume Zalău (36,8%), Brașov (26%), Suceava (18,68%), Târgu Mureș (17%), Giurgiu (15,3%), Timișoara (11,6%), Piatra Neamț (8%), Pitești (6,19%), Sfântu Gheorghe (5,54%). În alte 12 municipii cantitățile de deșeuri colectate selectiv sunt între 0,1 – 1%, municipiul Târgoviște raportând 0%.

Cel mai mare procent al creșterii colectării selective s-a înregistrat, în acest mandat, în municipiile: Zalău (34%), Giurgiu (15%) și Timișoara (11%). La polul opus, colectarea selectivă a deșeurilor a trecut printr-un regres în 2011 față de 2009²⁵ în următoarele municipii: Târgu Jiu, Satu Mare, Călărași, Miercurea Ciuc, Focșani, Târgu Mureș, Piatra Neamț.

---

²⁵ Datele disponibile pentru 2008 nu sunt elocvente pentru analiză drept pentru care a fost luat în considerare anul 2009.

Nr. crt.	Municipii	Pondere colectare selectivă 2011	Creștere a ponderii colectării selective față de 2009 (puncte procentuale)	Localitatea în care există depozit de deșeuri conform ²⁶	Fonduri europene atrase la nivelul județului (mil lei)
1	Zalău	36,8%	34,10		98
2	Brașov	26%	2	Brașov	
3	Suceava	18,68%	8,83		151
4	Târgu Mureș	17,09%	-5,19	Sighișoara	131
5	Giurgiu	15,3%	15,22		83
6	Timișoara	11,6%	10,60		122
7	Piatra Neamț	8%	-11,18	Piatra Neamț	104
8	Pitești	6,19%	5,94	Albota	61
9	Sfântu Gheorghe	5,54%	NA		75
10	Slobozia	4,66%	2,21	Slobozia	
11	Oradea	3,86%	3,72	Oradea	
12	Cluj Napoca	2,85%	-13,27		160
13	Vaslui	2,81%	2,80		98
14	Râmnicu Vâlcea	2,36%	1,97	Fețeni	
15	Baia Mare	2,08%	1,94		
16	Tulcea	2,05%	1,42	Vărărie	
17	Ploiești	1,86%	1,65	Boldești Scăieni, Vălenii de Munte	
18	Reșița	1,53%	1,12		
19	Arad	1,52%	0,91	Arad	90
20	Buzău	1,06%	0,06	Gălbinași	
21	Slatina	0,96%	0,77		95
22	Satu Mare	0,81%	-0,74	Doba	
23	Brăila	0,70%	0,52	Mucea	
24	Alba Iulia	0,59%	0,36		
25	Târgu Jiu	0,54%	-0,04	Târgu Jiu	
26	Galați	0,45%	0,15		
27	Călărași	0,41%	-1,13		103
28	Focșani	0,39%	-1,41		114
29	Drobeta Turnu Severin	0,35%	0,33	Drobeta Turnu Severin	
30	Miercurea Ciuc	0,24%	-1,19	Odorheiul Secuiesc	
31	Craiova	0,17%	0,17	Mofleni	
32	Târgoviște	0,00%	0,00	Aninoasa, Titu	

²⁶ Potrivit raport ANRSC 2011

http://www.anrsc.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=103&Itemid=53

33	Iași	NA	NA	Țuțora	
34	Bacău	NA	NA	Bacău	110
35	Constanța	NA	NA	Ovidiu, Costinești, Albești	
36	Sibiu	NA	NA	Cristian	66
37	Bistrița	NA	NA		113
38	Botoșani	NA	NA		106

Din păcate odată cu concesionarea serviciului către operatori privați, autoritățile locale au tendința să devină complet dezinteresate de modul în care se livrează serviciul către populație. Criticăm ferm această atitudine și vom depune toate eforturile în continuare pentru ca autoritățile locale să se implice mai mult în urmărirea parametrilor de eficiență și calitate la nivelul acestui serviciu mai ales că, atunci când vine vorba despre îndeplinirea obligațiilor ca și stat membru UE, vor răspunde autoritățile pentru neîndeplinirea standardelor²⁷.

Provocările majore de care viitorii primari vor trebui să țină seama în ceea ce privește *serviciul de salubritate* țin tocmai de eficientizarea procesului de colectare, depozitare și valorificare economică a deșeurilor, pentru că un asemenea serviciu ar trebui să fie manageriat în așa fel încât să recupereze în integralitate costurile din etapele acestui proces, ba chiar să devină generator de profit în situația furnizării lui de către un operator privat.

Harta cu gropile conforme de depozitare a deșeurilor existente la acest moment²⁸

²⁷ Până în 2020 ținta de reciclare pe care România trebuie să o atingă este de 50%.

²⁸ Potrivit raport ANRSC 2011

Serviciul de administrare parcuri și spații verzi

În anul 2011, singurele municipii care respectau norma europeană de minim 26 m² spațiu verde/locuitor erau **Brașov, Craiova și Botoșani**.

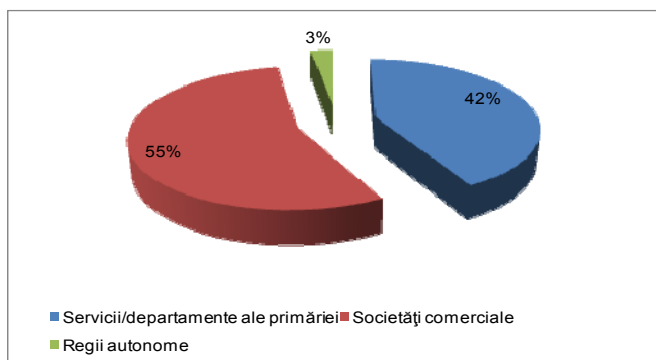
În medie, spațiul verde/locuitor era de 13 m² la nivelul tuturor municipiilor mari, dar numai 16 municipii depășeau această valoare.

În medie spațiul verde/locuitor a crescut în 2011 față de 2008 cu 2 puncte procentuale. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în municipiile **Galați, Brașov, Botoșani**.

Cea mai mare investiție/cap de locuitor din POR pentru spații verzi a fost în Slatina (123 euro/locuitor), media fiind de aproximativ 30 euro/locuitor.

Organizare

Administrarea și întreținerea spațiilor verzi reprezintă un serviciu administrat de societățile comerciale, în 55% dintre municipiile mari, restul gestionându-l în regie proprie.

Finanțare

Prin bani europeni (finanțare prin Programul Operațional Regional), cele mai mari proiecte pentru amenajare și întreținere spații verzi s-au derulat la Primăria Pitești (amenajarea unui nou parc - Lunca Argeșului, cu suma de 4,5 milioane euro). În municipiul Slatina, de asemenea, se vor reabilita și moderniza spațiile verzi pentru suma de 9,5 milioane

euro, în cadrul mai multor proiecte câștigate. Pentru modernizarea spațiilor verzi/reamenajarea unor parcuri cunoscute se vor aloca bani din POR și următoarelor municipii, în ordinea sumelor primite: Focșani (2,36 milioane euro), Galați (1,9 milioane euro), Botoșani (1,4 milioane euro), Zalău (886 mii euro), Miercurea Ciuc (793 mii euro), Sfântu Gheorghe (405 mii euro).

În ce privește costul anual de întreținere a spațiilor verzi, media la nivelul municipiilor în acest mandat este de 4,7 lei/m², cele mai mari costuri fiind în Târgu Mureș (19,1 lei/mp), Călărași (15,25 lei/mp) sau Baia Mare (13,77 lei/mp).

Rezultate la final de mandat

Numai 3 municipii mari din România respectau în anul 2011 norma europeană de 26 m² de spațiu verde/cap de locuitor și anume Brașov (29 m²), Craiova (27,6m²) și Botoșani (27,6m²), din cifrele oficiale comunicate IPP de către autoritățile însele. Aceste cifre ne arată că media la nivel național este în prezent de 13 m² zonă verde/cap de locuitor, cifra nemodificându-se față de 2010. Jumătate din municipiile reședință de județ nu reușeau în 2011 să atingă media națională.

În ce privește evoluția înregistrată în perioada 2008 – 2011, în municipiile Galați, Botoșani, Brașov, Bistrița, Drobeta Turnu Severin și Târgoviște ni se comunică că a crescut cel mai mult spațiul verde pentru locuitorii acestora. Alte municipii declară însă *scăderi minore* ale acestui indicator, datorate creșterii populației, precum Târgu Jiu.

Creșterea spațiului verde/locuitor de la un an la altul se datorează, după cum explică reprezentanții primăriilor, refacerii registrului de spații verzi în cadrul căruia, potrivit noii legislații în vigoare, s-au luat în considerare și *păduri sau alte spații aflate la periferia localităților*.

În ce privește cheltuielile alocate pentru întreținerea spațiului verde, în medie un municipiul plătește 3,29 lei/mp de spațiu

verde, dar există și municipii care plătesc de 3 ori mai mult (ex: Slatina – 10, 47 lei).

Tulcea	4,67		2,01
Râmnicu Vâlcea	3,69		5,03

Municipii	Suprafața spațiu verde/cap de locuitor (m ²) în 2011	Suprafața spațiului verde/cap locuitor în raport cu media pe cei 4 ani = 12m ²	Costul mediu al întreținerii spațiilor verzi în 2011 (lei/m ²)
Brașov	29,26		na
Craiova	27,62		na
Botoșani	27,60		0,20
Galați	24,85		0,76
Brăila	22,60		1,18
Suceava	22,12		0,62
Călărași	20,90		5,66
Sfântu Gheorghe	19,86		1,94
Slobozia	19,41		0,61
Vaslui	19,13		2,54
Bacău	18,98		1,26
Timișoara	16,86		1,60
Zalău	16,72		1,41
Pitești	15,48		2,90
Satu Mare	15,33		2,44
Bistrița	15,31		1,42
Alba Iulia	11,85		2,86
Târgoviște	11,36		3,32
Baia Mare	10,66		1,35
Buzău	10,12		3,05
Ploiești	8,84		8,84
Sibiu	8,57		1,18
Deva	7,80		2,20
Oradea	7,37		4,33
Reșița	7,26		na
Focșani	7,09		2,77
Arad	6,64		5,63
Giurgiu	6,53		3,00
Iași	6,34		2,37
Miercurea Ciuc	6,27		3,06
Târgu Jiu	6,24		5,84
Drobeta Turnu Severin	6,16		6,72
Slatina	5,80		10,47

Serviciul de iluminat public

Media națională a gradului de acoperire a municipiilor cu serviciul de iluminat public rămâne la **93%**.

Cele mai mari creșteri ale gradului de acoperire cu iluminat public în perioada 2008 – 2011 au fost înregistrate în municipiile **Deva** (38%) și **Miercurea Ciuc** (21%).

În medie, **un proiect din fonduri europene** destinat modernizării și extinderii rețelei de iluminat public are valoarea de **3,75 milioane euro** (municipiile Vaslui, Suceava și Alexandria au accesat fonduri din POR).

Organizare

Sistemul de iluminat public cuprinde stâlpii, liniile electrice de joasă tensiune, instalații de legare la pământ, corpuri de iluminat, conductoare, izolatoare. În situația în care serviciul de iluminat public se realizează utilizând elemente ale sistemului de distribuție a energiei electrice, autoritățile locale au drept de folosință cu titlu gratuit asupra infrastructurii de distribuție a energiei electrice, pe toată durata existenței acestuia, în baza unui contract. Prin urmare, autoritățile administrației locale sunt responsabile de gestiunea întregului sistem de iluminat public asigurând eficientizarea și soluționarea neregulilor de funcționare a acestuia²⁹.

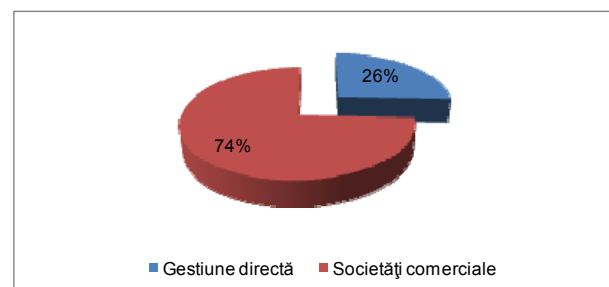
Iluminatul public a fost, în general, împărțit la nivelul marilor municipii între societățile comerciale de profil, puține municipii având în administrare proprie la momentul actual acest serviciu (Slatina - Direcția Administrarea Străzilor și Iluminat Public, Pitești - Serviciul Public Exploatare Patrimoniu, Focșani - Direcția de Dezvoltare Servicii Publice). Au calitatea de operatori ai serviciului de iluminat public prestatorii care își desfășoară activitatea în baza licenței eliberate în condițiile legii de ANRSC. De altfel, în raportul său anual, ANRSC reclamă problema unor localități unde prin structuri organizate în

²⁹ Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public

teritoriu se practică activități ale serviciului de iluminat public, *fără atribuirea contractelor conform legislației în vigoare*.

Dintre operatorii privați acreditați³⁰ în domeniului iluminatului public, se remarcă 2 care acoperă mai mult de o treime din marile municipii și anume *Luxten Lighting Co SA* (9 municipii - în fiecare regiune de dezvoltare cel puțin un municipiu acoperă, excepție Centru) și *Flash Lighting Services SA* (acoperă 6 municipii - mai ales în regiunile nord - est și sud - est).

Situația administrării serviciului de iluminat public la nivelul municipiilor reședință de județ

Finanțare

Activitățile specifice serviciului de iluminat public se referă la două dimensiuni:

- întreținere;
- modernizare.

Finanțarea cheltuielilor curente de funcționare și exploatare se asigură din veniturile proprii ale operatorilor, acestea constând în alocații bugetare – în cazul gestiunii directe sau din încasarea plății serviciului prestat de la autoritatea locală – în cazul gestiunii delegate³¹.

³⁰ SC Elba SA, SC ELIN GMBH&CO KG Austria, Energotehnica SRL, Flash Lighting Services SA, Loial Impex SRL, Municipal Construct SA, Romlux Lighting Company SA, Luxten Lighting Company SA – având în medie o cifră de afaceri de 14,55 milioane euro pe an, un profit mediu de 1,56 milioane euro respectiv un număr mediu de angajați de 245 persoane.

³¹ Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public

Procedurile pentru delegarea gestiunii serviciului de iluminat public se organizează și se derulează potrivit dispozițiilor OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică. Pe durata derulării contractului de delegare a gestiunii, bunurile mobile sau imobile aparținând domeniului public ori privat al unităților administrativ-teritoriale, utilizate pentru realizarea serviciului, se concesionează operatorului căruia i s-a atribuit contractul de delegare.

În ceea ce privește fondurile europene, modernizarea și/sau extinderea sistemului de iluminat public nu a constituit o prioritate de finanțare în cadrul acestui mandat, doar 3 autorități locale din 42 municipii mari (prin Programul Operațional Regional) câștigând finanțări în acest sens: Vaslui (4,6 milioane euro), Suceava (2,16 milioane euro), Alexandria (4,5 milioane euro). Obiectul acestor finanțări l-a constituit modernizarea sau extinderea iluminatului public în respectivele localități.

Rezultate la final de mandat

La nivelul anului 2011, puține municipii mari mai rămăseseră cu un grad de acoperire al serviciului de sub 100% pe raza localității, în ultimii ani întâmplându-se, de fapt, un fenomen de expansiune a limitelor localităților prin includerea unor terenuri din afara localității în intravilan. Cu această observație precizăm că media de acoperire a serviciului a rămas constantă față de anii trecuți, anume la 93%. Din datele oficiale comunicate IPP de către comunitățile locale, la nivelul anului 2011 existau încă 8 municipii în care *nu toate străzile aveau iluminat public*, anume:

- Alba Iulia
- Slatina
- Miercurea Ciuc
- Botoșani
- Tulcea
- Târgoviște
- Satu Mare
- Târgu Mureș

Cele mai vizibile creșteri ale gradului de acoperire cu iluminat public în perioada

acestui mandat au fost înregistrate în municipiile: Deva (38%) și Miercurea Ciuc (21%).

Există însă și scăderi ale acestui indicator (spre exemplu, în Alba Iulia, Satu Mare, Târgoviște) care însă au fost explicate de către funcționarii din primărie ca datorându-se extinderii rețelei de străzi în zonele limitrofe ale orașului unde nu a fost finalizat încă procesul de acoperire cu iluminat public, situație pe care o detaliem în tabelul de mai jos.

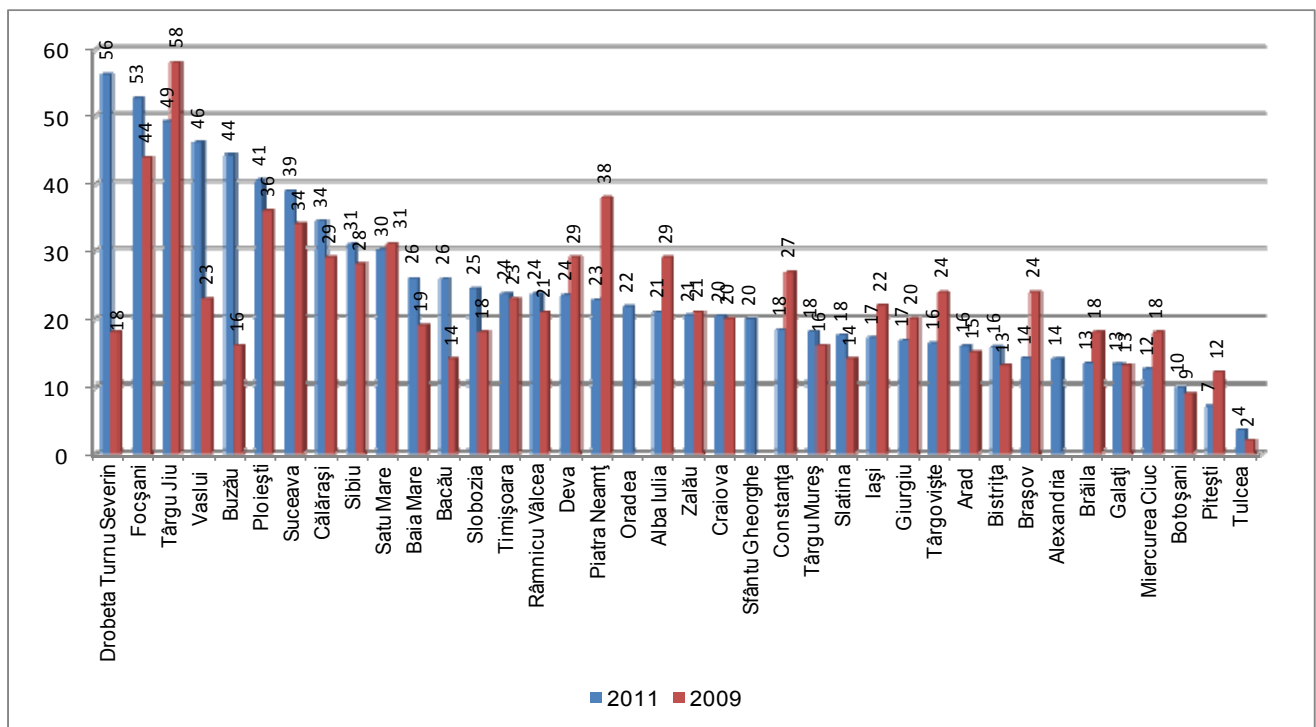
Municipii	Străzi cu iluminat public 2011	Creșterea ponderii străzilor cu IP față de 2008	Creșterea lungimii rețelei de străzi în 2011 față de 2008 (km)
Arad	100%		0
Baia Mare	100%		0
Bistrița	100%		3
Brașov	100%		2,9
Brăila	100%		12
Buzău	100%		0
Călărași	100%		1
Craiova	100%		33
Cluj Napoca	100%		0
Deva	100%		0
Galați	100%		9
Giurgiu	100%		1
Piatra Neamț	100%		2
Pitești	100%		21
Râmnicu Vâlcea	100%		14
Sibiu	100%		0
Suceava	100%		21
Reșița	99%		1
Iași	98%		3
Bacău	97%		0
Sfântu Gheorghe	96%		11
Drobeta Turnu Severin	95%		0
Slobozia	93%		13,5
Oradea	93%		0
Zalău	92%		30

Vaslui	92%		6
Târgu Jiu	92%		0
Timișoara	92%		0
Târgu Mureș	90%		21
Satu Mare	87%		29
Târgoviște	87%		0
Tulcea	81%		10
Botoșani	76%		5,25
Miercurea Ciuc	73%		0
Slatina	68%		0
Alba Iulia	59%		107

În ce privește costul iluminatului public la nivelul anului 2011, cea mai mare valoare s-a constatat, în municipiile Drobeta Turnu Severin, Focșani sau Târgu Jiu.

O creștere spectaculoasă a costului iluminatului în acest mandat se remarcă în cazul Municipiilor Drobeta Turnu Severin, Buzău sau Vaslui, care se datorează după cum au spus unii reprezentanți ai primăriei, includerii costurilor de reabilitare a sistemului de iluminat public în decursul anului respectiv.

Costul iluminatului public stradal per capita (lei)

Serviciul de administrare a rețelei de străzi

În medie, în perioada acestui mandat, **cel mai mare procent al străzilor modernizate s-a înregistrat în municipiile Târgoviște (42%), Sfântu Gheorghe (38%), Buzău și Ploiești (fiecare având 32%).**

Valoarea medie a cheltuielilor alocate pentru **un km de stradă modernizat** în actualul mandat, la nivelul tuturor municipiilor, a fost de **1851 mii lei/km.**

Cel mai scump km modernizat a fost în municipiile **Ploiești și Galați.**

La nivelul municipiilor mari din România s-au modernizat în medie sub 20% din străzi.

Valoarea medie a fondurilor UE atrase de către primăriile municipiilor reședință a fost de aproximativ **9,21 milioane euro.**

Organizare

Serviciul de administrare a rețelei de străzi se află în gestiunea directă a autorităților locale (Administrația Domeniului Public) care la momentul inițierii unei lucrări de modernizare/reparare a străzilor din municipiul, atribuie contractul, în temeiul OUG nr. 34/2006, unei societăți comerciale specializate, participantă și selectată în urma unei licitații sau cereri de ofertă demarată de către primărie.

Finanțare

Unul dintre cele mai finanțate domenii din fonduri structurale a fost cel de reabilitare/modernizare a infrastructurii de străzi/drumuri județene, prin intermediul Programului Operațional Regional. Astfel, printre municipiile care s-au mobilizat pentru a obține astfel de finanțări s-au numărat, în ordinea sumelor atrase:

Municipiul	Valoarea fondurilor UE atrase (milioane euro)
Drobeta Turnu Severin	22,6
Târgu Jiu	15,86
Botoșani	14,6
Târgu Mureș	11,62
Vaslui	10,344
Galați	10,13
Oradea	5,102
Baia Mare	4,167
Piatra Neamț	4,14
Brăila	8,8
Bistrița	2,389
Slatina	0,812

Cu toate acestea, Consiliile Județene au fost cele care au accesat cele mai mari proiecte (ca volum buget) pentru reabilitarea drumurilor județene, costul unui km ajungând chiar și la 405,4 mii euro³².

Rezultate la final de mandat

La nivelul municipiilor mari din România s-au modernizat în medie sub 20% din străzi însă rezultatele proiectelor din fonduri structurale sperăm că vor asigura o creștere semnificativă a acestui indicator în anii următori.

În medie, în perioada acestui mandat, cel mai mare procent al străzilor modernizate s-a înregistrat în municipiile Târgoviște (42%), Sfântu Gheorghe (38%), Buzău și Ploiești (fiecare având 32%). La polul opus, se află municipiile Zalău (0,06%), Botoșani (0,12%), Râmnicu Vâlcea (1%), Slatina (1%).

În tabelul următor se poate urmări evoluția acestui indicator în intervalul studiat.

³² Pentru detalii, puteți consulta analiza IPP privind capacitatea administrației locale de a atrage fonduri structurale disponibilă la <http://www.ipp.ro/pagini/capacitatea-351i-implicarea-administr.php>

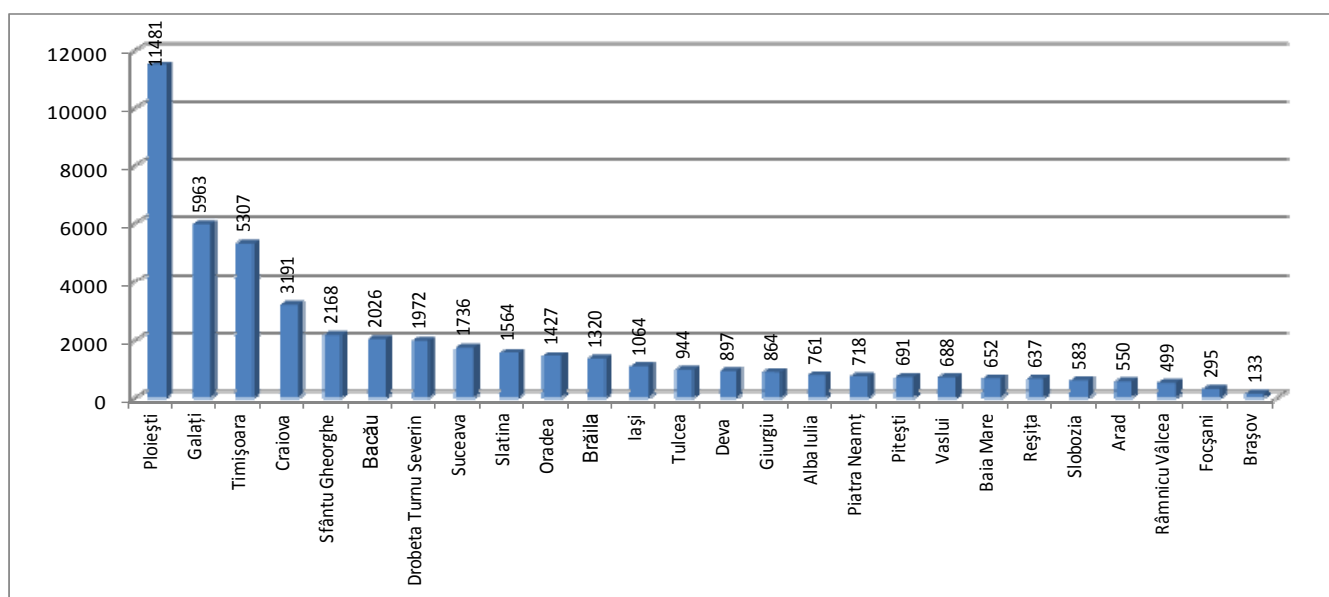
Municipii	Ponderea străzilor modernizate 2011	Media ponderii străzilor modernizate 2008 - 2011
Târgoviște	6,2%	42%
Sfântu Gheorghe	2,7%	38%
Buzău	3,4%	32%
Ploiești	na	32%
Brașov	1,6%	25%
Deva	1,4%	24%
Satu Mare	1,7%	24%
Arad	0,7%	23%
Giurgiu	5,0%	23%
Brăila	3,3%	21%
Timișoara	0,9%	20%
Miercurea Ciuc	0,0%	19%
Suceava	0,0%	19%
Drobeta Turnu Severin	20,7%	11%
Focșani	na	10%
Cluj Napoca	na	10%
Slobozia	7,6%	8%
Pitești	9,7%	8%
Baia Mare	7,2%	7%
Alba Iulia	4,5%	7%
Călărași	0,5%	5%
Târgu Mureș	7,4%	5%
Reșița	4,0%	5%
Târgu Jiu	0,8%	4%
Bistrița	4,0%	4%
Bacău	1,2%	3%
Iași	0,4%	3%
Tulcea	1,6%	2%
Vaslui	2,3%	2%
Oradea	3,7%	2%
Craiova	0,0%	2%

Galați	1,9%	2%
Slatina	1,9%	1%
Râmnicu Vâlcea	0,0%	1%
Piatra Neamț	1,6%	1%
Botoșani	0,0%	0,12%
Zalău	0,0%	0,06%

În 2011, municipiul în care avem cel mai mare procent al străzilor modernizate a fost Drobeta Turnu Severin (20,7%) urmat de Pitești (9,7%) și Slobozia (7,6%). La polul opus, în municipiile Miercurea Ciuc, Suceava, Craiova, Râmnicu Vâlcea, Botoșani, Zalău nu au fost modernizate străzi în cursul anului 2011 (ponderea celor reparate este însă mai mare).

În ce privește costul modernizării străzilor, cel mai scump km a fost realizat în municipiile Ploiești sau Galați.

Valoarea medie a cheltuielilor pentru modernizare străzi (mii lei/km) în actualul mandat³³

Municipiile mari au fost interesate în general de reabilitarea și modernizarea infrastructurii de străzi respectiv a celei pietonale. Cele mai mari contracte le-au câștigat companii bine cunoscute în domeniul construcțiilor/reabilitărilor de drumuri³⁴ iar în tabelul următor sunt prezentate primele 10 cele mai mari contracte de drumuri și respectiv câștigătorii acestor contracte.

Municipii	Obiectul contractelor	Suma (euro)	Câștigător
Cluj Napoca	LUCRĂRI DE REPARARE, ÎNTREȚINERE, CONSTRUCȚII DE DRUMURI ȘI PROIECTARE PENTRU ACESTE LUCRĂRI	139.518.660	DIFERIT S.R.L.
Oradea	EXECUȚIA LUCRĂRILOR DE ÎNTREȚINERI, REPARAȚII STRĂZI, PODURI ȘI TRAFIC RUTIER	34.197.510	SC ROSIGN SA
Craiova	REPARAȚII, REABILITARE ȘI MODERNIZARE STRĂZI ÎN MUNICIPIUL CRAIOVA	28.047.744	DELTA ANTREPRIZA DE CONSTRUCȚII SI MONTAJ 93 S.R.L.
Brăila	CONTRACT DE LUCRĂRI ÎN CADRUL PROIECTULUI MODERNIZARE BULEVARDUL DOROBANȚILOR,	23.307.826	SC MAX BOEGL ROMANIA SRL(lider) al ASOCIATIA JV MAX BOEGL-TANCRAD-SWIETELSKY-EURO CONSTRUCT
Târgoviște	MODERNIZAREA ȘI REABILITAREA DRUMULUI DE CENTURĂ AL MUNICIPIULUI TÂRGOVIȘTE	11.815.432	Cast S.R.L.
Satu Mare	LUCRĂRI DE REPARAȚII ȘI ÎNTREȚINERE A STRĂZILOR DIN MUNICIPIUL SATU MARE	10.449.744	VAKOND S.R.L.
Târgu Jiu	MODERNIZARE DRUMURI DE ROCADA	8.194.554	C&I EUROCONSTRUCT S.R.L.
Arad	REABILITAREA CENTRULUI ISTORIC VECHI AL MUNICIPIULUI ARAD	7.990.762	TEHNODOMUS S.A.
Târgu Mureș	PLOMBĂRI, BALASTĂRI A CAROSABILULUI SI REPARAȚII ALEI PIETONALE/CAROSABIL SI PARCĂRI	7.928.447	SC ASTOR COM SRL
Alba Iulia	REABILITARE CENTRU ISTORIC TRASEUL ESTIC, TRASEUL SUDIC, TRASEUL NORDIC – FORTIFICAȚIA DE TIP VAUBAN – ALBA IULIA	7.881.338	S.C. GRUP CORINT S.A.
Slobozia	MODERNIZARE SI REABILITARE STRĂZI	7.096.289	SC TEHNOLOGICA RADION SRL

³³ Date furnizate în integralitate de către primării numai la nivelul anilor 2009 și 2010

³⁴ Unele dintre acestea având lucrări în mai multe municipii/județe din țară cum este cazul SC Strabag SRL (Timișoara, Baia Mare, Deva), SC Tehnologica Radion SRL (Brăila, Slobozia) sau SC Cast SRL (Ploiești, Târgoviște)

Transparența autorităților publice locale

La finalul mandatului actualilor conducători ai primăriilor municipiilor mari se impun câteva observații privind gradul de transparență practică în instituție în ce privește facilitarea accesului la date privind serviciile publice.

Cerând tuturor primăriilor municipiilor reședință de județ un număr de peste 150 de repere privind serviciile publice locale, am constatat că *serviciul cu cele mai superficiale date statistice drumuri colectate este cel de întreținere și modernizare a infrastructurii de străzi municipale*. Din punctul nostru de vedere, după peste 4 ani de eforturi în această direcție, am reușit să determinăm primării cum ar fi Bistrița sau Târgu Mureș să ajungă la un nivel satisfăcător al stocării datelor statistice privind gestionarea acestui serviciu astfel încât să poată fi puse la dispoziția oricărui cetățean interesat. Argumentul cel mai frecvent invocat de reprezentanții autorităților locale este acela că nu poate fi calculat un cost mediu pe unitate de măsură (ex: km, km²) datorită particularităților unui drum (pantă, lățime etc)

Așa cum precizam anterior, odată ce au concesionat o bună parte din serviciile publice de care sunt responsabile, autoritățile locale se comportă ca și cum sunt absolvite de orice responsabilitate privind comunicarea către public a modului în care respectivul serviciu este prestat populației. *A fost nevoie de insistente considerabile pentru a putea ajunge la informații detaliate mai ales în domeniul administrării străzilor sau spațiului verde.*

Administrația locală nu este obișnuită cu solicitări de informații precum cele ale Institutului pentru Politici Publice după cum ne-au declarat chiar reprezentanții primăriilor reședință de județ. Din această perspectivă ne aflăm într-un cerc vicios: nici cetățenii nu se interesează de gestionarea acestor servicii astfel că primăriile nu publică informații din oficiu nici autoritățile locale nu conștientizează faptul că stimularea interesului cetățenilor pleacă de la comunicarea periodică a situației gestionării serviciilor publice. *Din 41 de municipii*

reședință de județ, 30% în medie publică informații minimale despre serviciile locale.

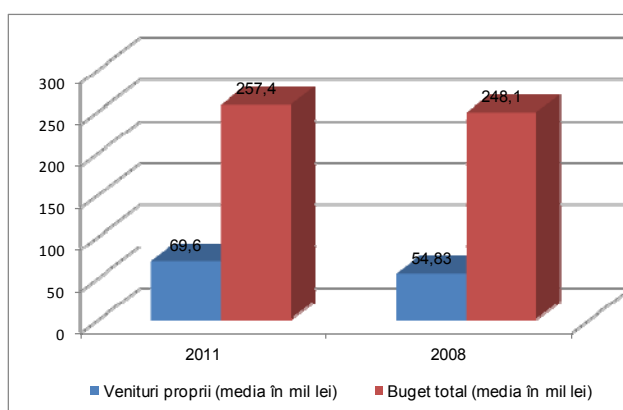
Cel mai delicat aspect, ca și când nu ar fi vorba despre bani publici, este cel privind punerea la dispoziția publicului a contractelor de gestiune a serviciilor. Invocând, la presiunea firmelor care la rândul lor sunt sfătuite de echipe întregi de avocați, clauze de confidențialitate, primăriile caută orice argument ca să nu pună la dispoziția publicului copia acestor documente. După 4 ani de eforturi în acest sens, am remarcat câteva cazuri excepționale, primării care sunt dispuse să pună la dispoziție copii ale contractelor sau care sunt de acord să le afișeze chiar pe propriul site: Primăriile Municipiilor Oradea, Satu Mare, Brăila sau Pitești. IPP a obținut 163 de contracte de concesiune a serviciilor publice, disponibile fiind la <http://www.ipp.ro/pagini/contracte-servicii-publice-locale.php>. Mai jos lista detaliată a primăriilor care refuză să dea publicității copia unor contracte pentru serviciile gestionate, fiind acționate și în instanță în diferite etape ale documentărilor realizate de IPP:

- Bistrița
- Călărași
- Cluj Napoca
- Constanța
- Galați
- Miercurea Ciuc
- Piatra Neamț
- Târgu Mureș
- Râmnicu Vâlcea
- Ploiești

Resursele financiare ale comunităților locale

La final de mandat, bugetul unui municipiu a ajuns, în medie, la peste 250 milioane de lei, cu 4% mai mult față de anul 2008. Ponderea veniturilor proprii în buget a fost de aproximativ 26% în 2011, restul fiind transferuri de la bugetul de stat³⁵. Acest indicator ne arată că ponderea veniturilor proprii în buget a crescut cu 4 puncte procentuale față de 2008.

Evoluția veniturilor proprii și a bugetelor totale medii 2008 – 2011

În continuare, prezentăm bugetul fiecărui municipiu în anii 2008 și 2011 pentru a observa evoluția capacității financiare a acestora în perioada actualului mandat.

Municipiul	Venituri 2008 (mil lei)	VP % 2008	Venituri totale 2011 (mil lei)	VP % 2011
CLUJ NAPOCA	602,3	20,4%	642,7	25%
BRAȘOV	488,4	31,0%	597,8	31%
TIMIȘOARA	659,0	31,0%	595,5	28%
CONSTANȚA	537,4	28,1%	523,4	33%
IAȘI	508,6	21,2%	504,4	25%
CRAIOVA	449,1	21,7%	445,3	26%
ORADEA	397,6	28,7%	422,2	26%

GALAȚI	433,5	26,8%	411,6	32%
PLOIEȘTI	380,6	23,2%	406,1	31%
ARAD	328,5	27,0%	382,7	35%
BACĂU	304,0	18,7%	354,0	21%
SIBIU	292,3	27,2%	333,0	33%
TÂRGU MUREȘ	281,6	20,7%	307,0	25%
BRĂILA	261,1	19,5%	275,3	25%
PITEȘTI	302,8	20,0%	267,7	27%
BUZĂU	237,8	22,5%	237,8	24%
PIATRA NEAMȚ	193,2	23,4%	231,4	21%
RÂMNICU VÂLCEA	209,8	22,7%	223,0	24%
BOTOȘANI	164,0	14,7%	217,2	21%
SUCEAVA	197,9	19,6%	214,4	30%
SATU MARE	186,8	23,2%	205,0	23%
BAIA MARE	214,0	24,5%	203,3	29%
TÂRGOVIȘTE	168,1	19,4%	197,8	24%
DROBETA-TURNU SEVERIN	148,4	16,6%	166,8	22%
ALBA IULIA	119,2	24,5%	161,7	19%
SLATINA	155,7	23,4%	160,0	29%
FOCȘANI	150,0	20,3%	160,0	25%
TÂRGU JIU	155,0	18,0%	153,6	24%
TULCEA	132,8	24,3%	144,1	30%
BISTRIȚA	133,1	19,9%	141,9	28%
DEVA	129,1	23,0%	130,1	26%
VASLUI	112,6	18,7%	110,2	19%
MIERCUREA CIUC	105,3	17,6%	108,4	21%
CĂLĂRAȘI	112,5	21,5%	103,2	31%
REȘIȚA	113,7	21,3%	101,7	27%
ZALĂU	115,1	19,3%	100,7	29%
SF. GHEORGHE	106,2	14,5%	99,6	22%
GIURGIU	158,1	25,5%	95,0	25%
ALEXANDRIA	94,4	18,3%	81,5	23%
SLOBOZIA	85,0	23,9%	78,9	31%

³⁵ Numai 83% dintre municipiile din țară reușesc ca din veniturile proprii să își plătească proprii angajați, cf. Gheorghe Falcă, *Societatea Vie – Proiect România 2020*, editura Curtea Veche, București 2011.

Un al doilea mecanism frecvent utilizat de municipalitățile mari este cel al *contractării de credite* pentru obiective de investiții, în special în domeniul serviciilor publice. În tabelul de mai jos³⁶ se regăsesc municipiile care au contractat cele mai mari credite în perioada 2008 – 2011:

Municipiul	Suma contractată (lei)
CLUJ NAPOCA	300.000.000
TÂRGU MUREȘ	78.977.720
REȘIȚA	67.559.196
TÂRGOVIȘTE	65.256.970
BACĂU	59.543.040
TIMIȘOARA	56.089.861
SUCEAVA	53.140.043
BOTOȘANI	51.200.000
GALAȚI	36.633.209
ALBA IULIA	36.340.000
ARAD	36.080.569
SLATINA	33.525.701
BUZĂU	30.919.893
FOCȘANI	24.500.000
ORADEA	22.454.976
GIURGIU	22.259.204
VASLUI	16.755.290
CĂLĂRAȘI	16.500.000
ZALĂU	15.000.000
IAȘI	9.792.113
ALEXANDRIA	9.711.779
PLOIEȘTI	9.478.673
RÂMNICU VÂLCEA	6.594.000
TULCEA	3.166.540
SATU MARE	3.080.479
SF. GHEORGHE	2.843.602
BRAȘOV	1.729.858

³⁶ Datele sunt informații oficiale furnizate de Ministerul de finanțe privind situația autorizărilor pentru contractarea sau garantarea de împrumuturi. Sumele sunt transformate în lei inclusiv pentru creditele în euro

Fondurile europene nerambursabile accesate au constituit o importantă resursă la bugetul municipiilor în acești ani, din păcate nu întotdeauna planificate corespunzător la momentul alocării din actualul exercițiu financiar.

Dintre toate municipiile, cele mai multe fonduri din toate Programele Operaționale a accesat Municipiul Iași (peste 75 milioane euro) în acești ultimi ani, urmat de Oradea și de Târgoviște. O primărie a accesat în medie 23 de milioane de euro. Municipiul Giurgiu este singurul care la finalul anului 2011 nu avea nici un proiect din fonduri structurale.

Cele mai mari proiecte, ca valoare buget, au fost cele din POR (un proiect a avut în medie, un buget de aprox. 40 milioane euro).

Din analiza rezultatelor în managementul principalelor servicii de care se ocupă primăriile și care rezultate au fost profund influențate de fondurile externe accesate, câteva concluzii se pot desprinde și folosi în contextul pregătirii **următorului exercițiu financiar din fonduri structurale**.

1. Fondurile pentru apă și canalizare ar trebui să meargă mai ales spre mediul rural unde se resimte cel mai acut nevoia de a extinde rețeaua de apă și canalizare. Indicatorii de succes ai proiectelor ar trebui să fie mai ambițioși și în același timp mai severi, pentru a impulsiona modernizările atât de așteptate în acest domeniu. În tot mandatul curent, cu toți banii europeni și din alte resurse care s-au investit, sistemul de alimentare cu apă și canalizare continuă să înregistreze pierderi masive.

2. Dat fiind că în multiple analize și studii de impact, ineficacitatea sistemului centralizat de termoficare a fost dovedit, IPP apreciază că în următorul exercițiu financiar nu ar mai trebui alocate sume, din nici un program operațional, pentru susținerea acestui sistem falimentar, ci ar trebui ca eventualele finanțări pentru serviciul de termoficare să sprijine sistemele care folosesc energie alternativă.

3. Bugetele proiectelor din fonduri structurale pentru amenajarea de parcuri și zone verzi ar trebui analizate cu atenție sub aspectul oportunității unor investiții, a costurilor pretinse respectiv a durabilității rezultatelor.

4. Una dintre cele mai de amănunțit evoluții anticipăm că va privi sectorul de salubritate, finanțările în domeniu urmând să sufere unele schimbări de abordare în viitorul exercițiu financiar față de cel prezent, cu atât mai mult cu cât avem ținte concrete de atins ca țară membră UE. Anticipăm că firmele mici vor trebui să intre în curând în discuții cu operatorii mari ce deja s-au extins la nivelul mai multor județe, pentru a putea beneficia mai bine de fondurile nerambursabile din următorul exercițiu financiar, acestea urmând să acopere proiecte complexe în domeniu care încep cu etapele de colectare selectivă sau reciclare și se încheie cu realizarea de gropi conforme.

5. În domeniul infrastructurii de drumuri, costurile mari per Km în România sunt cunoscute și practicate de toți operatorii. Nu am avea nimic până la urmă cu aceste costuri dacă și rezultatele ar fi mulțumitoare, ori în prezent, în statisticile oficiale puțin sub 20% din drumurile gestionate de municipii au fost modernizate. Proiectele durează mult, bugetele sunt considerabile și totuși rezultatele modeste. Din aceste considerente, este imperativ necesar ca viitoarele finanțări în domeniu să se facă în funcție de o serie de costuri standard pe categorii de lucrări/unități de măsură.

În această perioadă, faptul că se discută de pregătirea priorităților din următorul exercițiu financiar al Uniunii Europene poate constitui o oportunitate pentru planificarea mai bine a alocării fondurilor structurale în 2014 – 2020 pentru investițiile viitoare în infrastructura de servicii comunitare de utilități publice.

Nu în ultimul rând, date fiind provocările financiare cu care se vor confrunta, cel mai probabil, viitorii edili în noul mandat, apreciem că responsabilitatea în managementul financiar și fiscal al localității este un element fundamental pentru sustenabilitatea și, nu în ultimul rând, pentru suportabilitatea la cetățean a costurilor cu serviciile publice. Constatăm că nu e puține ori municipiile preferă să contracteze credite foarte mari, până aproape de limita maximă de îndatorare, în detrimentul fondurilor nerambursabile existente pentru aceleași obiective, explicațiile fiind probabil legate de eforturile mai mici pe care o primărie le face în acest proces. Este capital însă pentru impulsivitatea autorităților publice să atragă pe viitor fonduri europene să existe un echilibru just între banii pe care o localitate îi atrage sub formă de credite rambursabile, cu dobândă, respectiv fondurile europene nerambursabile.

Principale concluzii privind mandatul actual în administrația locală

Dată fiind oportunitatea bilanțului de mandat în ceea ce privește calitatea și costurile serviciilor publice furnizate către cetățeni, considerăm că viitorii primari ar trebui să aibă în vedere aspectele prezentate aici și să întreprindă toate eforturile necesare pentru a corecta o serie de aspecte care nu funcționează adecvat în prezent în administrația locală. De cealaltă parte, cetățenii chemați în scurt timp la urne să își aleagă reprezentanții pentru următorii 4 ani ar trebui să dobândească deprinderea de a-și trage la răspundere edilii pentru calitatea vieții în localitățile pe care aceștia le conduc, pentru oportunitatea unor investiții – pentru că nivelul de trai depinde într-o manieră semnificativă de modul în care administrația înțelege să gestioneze localitatea respectivă.

Dezvoltarea comunităților locale depinde de coeziunea echipei primăriei (mai ales relația primar - consiliu) dar în mod evident de resursele financiare capacitate. De aceea, în măsurarea parametrilor de calitate ai serviciilor, studiul de față insistă asupra surselor de finanțare accesate (din plan intern - fond de rezervă la dispoziția Guvernului, alte fonduri în gestiunea ministerelor, etc dar și fonduri structurale) și concluzionează că, în acest moment, pentru a finanța proiecte de investiții locale de amploare, **o primărie este prea dependentă de structura executivă centrală.**

Institutul pentru Politici Publice deplânge tergiversarea, de către clasa politică în general și Guvernul ultimilor ani în special, adoptării unei decizii privind descentralizarea financiară totală către comunitățile locale. Din analizele noastre constatăm că Guvernul menține în continuare pârghii de finanțare directă a localităților, nepermițându-le comunităților să decidă asupra resurselor financiare pe care le colectează³⁷. Este inadmisibil, din punctul

³⁷ Dimpotrivă, în ultimii ani a existat o campanie la nivelul parlamentarilor, de înființare de comune fără ca acestea să dispună de capacitate financiară pentru a se auto-susține.

nostru de vedere ca în anul 2012, un primar din partea unui municipiul reședință de județ, cu un asemenea nivel de venituri, să accepte să facă săptămânal drumuri la București pentru a primi niște bani din fondul de rezervă. **Viitorii primari au datoria morală de a solicita Guvernului finalizarea procesului de descentralizare autentică în ceea ce privește o serie de servicii publice (ex: educație, sănătate), dar și de a stopa mecanisme care aservesc administrația locală (ex: fondul de rezervă, subvenții etc.)**

Bugetele municipiilor, mai ales ale celor mari, au crescut în ultimii ani considerabil, ceea ce explică, din punctul nostru de vedere, miza candidaților pentru câștigarea alegerilor în acest an. În medie, bugetul unui municipiu este de 250 milioane lei, până acum cel mai mare buget atingându-l la finalul mandatului Municipiul Cluj Napoca, urmat de Brașov și Timișoara. Oportunitățile de accesare de fonduri externe și în continuare atrag interesul candidaților pentru această funcție, poate mai mult chiar decât pentru cea de parlamentar.

În mod incontestabil fondurile externe nerambursabile (fondurile structurale) au adus o contribuție vizibilă în dezvoltarea calității furnizării serviciilor locale, dar este nevoie în continuare de o regândire a priorităților de finanțare în domeniul serviciilor publice specifice (ex: salubritate, spații verzi). Numai în ce privește amenajarea parcurilor și zonelor verzi spre exemplu, dacă nu ar fi fost fonduri europene, multe dintre ele ar fi rămas terenuri neamenajate. La fel estimăm că se va întâmpla și în ce privește domeniul colectării selective, a reciclării respectiv a amenajării de gropi conforme unde apreciem că vor fi cele mai mari transformări, la nivelul managementului în perioada următoare - actuale firme de salubritate din orașele mici vor fi nevoite să se asocieze, să fuzioneze cu cele mai mari pentru accesarea de proiecte europene cu bugete considerabile.

În alte privințe însă, cum este cazul termoficării, alocarea în continuare de fonduri, inclusiv europene face mai mult rău pentru că tergiversează luarea unei decizii

ferme legat de întreruperea furnizării energiei în sistem centralizat. Pe calcule obiective, este de neînțeles de ce statul continuă finanțarea în țară a unui serviciu falimentar - serviciul de termoficare. Infrastructura s-a degradat în mod evident, media pierderilor în sistem a ajuns până la o treime din energia termică produsă. Doar câteva sute și uneori chiar zeci de apartamente mai sub racordate la sistemul de încălzire centralizat. De ce mai face statul, prin Ministerul de resort și prin Fondul de rezervă investiții în continuare în acest serviciu?

Autoritățile locale ar trebui să dovedească o responsabilitate sporită în contractarea de credite rambursabile pentru obiective care pot fi finanțate și din fondurile structurale nerambursabile, păstrând un echilibru la nivelul localităților în managementul financiar și îndatorarea bugetului local.

Dincolo de banii atrași din Fondul de rezervă, din surse externe nerambursabile, din credite, etc, din punctul nostru de vedere, contează în ce măsură autoritatea locală este dispusă să crească veniturile proprii, de aceea **este important ca viitorii primari să cointerezeze comunitatea în dezvoltarea de proiecte de investiții, inclusiv printr-o politică de fiscalitate locală activă.** Din această perspectivă, am calculat ponderea veniturilor proprii în bugetul local la nivelul tuturor municipiilor, constatând că cele mai mari ponderi în buget le au în prezent, în ordine, municipiile din centrul țării - Arad, Brașov și Sibiu. Cea mai mare parte a municipiilor țării însă nu face niciun efort vizibil în acest sens, preferând o politică populistă de menținere a unui nivel foarte scăzut a fiscalității locale.

Problema creșterii parametrilor de calitate în gestionarea serviciilor publice nu ține însă numai de bani, ci destul de mult de forma de organizare. **Atragem atenția primarilor și viitorilor edili că simpla concesionare a serviciului nu înseamnă absolvirea de răspundere privind modul în care acesta se livrează comunității.** Din păcate în multe locuri din țară aceasta este atitudinea primarilor care consideră că este răspunderea exclusiv a operatorului privat căruia i-a

concesionat serviciul în relație cu membrii comunității. Deși au fost concesionate unor operatori privați spre a înregistra performanțe, servicii precum iluminatul public au rămas doar la stadiul concesiunii către operatori care dețin monopolul în acest sector iar de responsabilitatea în a raporta performanța acestor contracte se dezică atât operatorii cât și autoritățile locale. Să le reamintim candidaților la funcțiile de primar în această campanie că ei sunt cei responsabili de modul în care se prestează serviciile publice, indiferent că acest lucru se face direct sau prin concesionare.

Clasamentul celor mai scumpe primării de municipii reședință de județ în mandatul actual³⁸

Nr. crt.	Municipii
1	Sibiu
2	Buzău
3	Timișoara
4	Focșani
5	Reșița
6	Târgu Mureș
7	Oradea
8	Giurgiu
9	Galați
10	Iași
11	Târgoviște
12	Craiova
13	Arad
14	Brăila
15	Drobeta Turnu Severin
16	Bacău
17	Baia Mare
18	Piatra Neamț
19	Satu Mare
20	Pitești
21	Ploiești
22	Vaslui
23	Călărași
24	Bistrița
25	Botoșani
26	Sfântu Gheorghe
27	Suceava
28	Cluj Napoca
29	Miercurea Ciuc
30	Constanța
31	Râmnicu Vâlcea
32	Tulcea
33	Slatina
34	Târgu Jiu
35	Brașov
36	Deva
37	Zalău
38	Alba Iulia
39	Slobozia

³⁸ Luând în considerare următorii indicatori de cost la nivelul anilor 2008 - 2011: tariful apei potabile la consumatorii casnici, tariful salubrității la populație, prețul gigacaloriei plătit de consumatorii casnici, costul mediu anual de întreținere a spațiilor verzi, costul iluminatului public per capita, costul modernizării unui km de stradă. Acești indicatori au fost calculați pe baza datelor oficiale furnizate de către primării.

Clasamentul celor mai eficiente primării reședință de județ în mandatul actual³⁹

Nr. crt.	Municipii
1	Baia Mare
2	Miercurea Ciuc
3	Giurgiu
4	Galați
5	Craiova
6	Tulcea
7	Zalău
8	Brăila
9	Deva
10	Buzău
11	Iași
12	Ploiești
13	Râmnicu Vâlcea
14	Suceava
15	Cluj Napoca
16	Vaslui
17	Oradea
18	Pitești
19	Timișoara
20	Slobozia
21	Sfântu Gheorghe
22	Alba Iulia
23	Bistrița
24	Slatina
25	Târgu Jiu
26	Piatra Neamț
27	Arad
28	Brașov
29	Satu Mare
30	Sibiu
31	Târgu Mureș
32	Focșani
33	Botoșani
34	Călărași
35	Drobeta Turnu Severin
36	Târgoviște
37	Bacău
38	Reșița
39	Constanța

³⁹ Luând în considerare următorii indicatori de calitate, la nivelul anilor 2008 - 2011: ponderea pierderilor de apă în rețea, ponderea colectării selective a deșeurilor, ponderea pierderilor de energie termică în sistem, ponderea iluminatului public, suprafața spațiului verde/locuitor. Indicatorii au fost calculați pe baza datelor oficiale furnizate de către primării.

Clasamentul celor mai autonome din punct de vedere financiar primăriei reședință de județ în mandatul actual

Municipiul	Ponderea veniturilor proprii în buget⁴⁰ – Media anilor 2008 - 2011
Arad	30,8%
Brașov	30,7%
Sibiu	30,0%
Constanța	29,8%
Galați	28,4%
Timișoara	26,9%
Slobozia	26,3%
Slatina	26,2%
Tulcea	25,7%
Oradea	25,3%
Călărași	25,2%
Ploiești	25,0%
Baia Mare	24,4%
Reșița	24,1%
Satu Mare	24,0%
Suceava	23,9%
Craiova	23,7%
Râmnicu Vâlcea	23,3%
Zalău	23,2%
Deva	23,1%
Pitești	22,9%
Giurgiu	22,5%
Focșani	22,4%
Buzău	22,1%
Cluj Napoca	22,0%
Târgu Mureș	21,9%
Bistrița	21,4%
Piatra Neamț	21,1%
Alexandria	20,9%
Iași	20,7%
Brăila	20,5%
Târgoviște	20,3%
Vaslui	19,8%
Târgu Jiu	19,8%
Alba Iulia	19,6%
Miercurea Ciuc	19,2%
Drobeta Turnu Severin	18,4%
Bacău	18,3%
Sfântu Gheorghe	17,5%
Botoșani	16,8%

⁴⁰ Informații disponibile pe site-ul Direcției pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, http://www.dpfbf.mai.gov.ro/sit_ven_si_chelt_uat.html

Pentru informații suplimentare contactați Elena Iorga, Director Programe la 021 212 3126, mobil 0722 166 888 și elena@ipp.ro și Loredana Ercuș, Asistent Programe, loredanae@ipp.ro.

Institute for Public Policy (IPP)
13 – 17 Sevastopol street, sector 1, Bucharest
Phone + 4 021 212 3126
Fax + 4 021 212 3108
E-mail: office@ipp.ro
www.ipp.ro

10
ani
2001-2011

Institutul pentru Politici Publice
București